

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani,
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foaie politică Apare în fiecare Duminecă.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: „Foaia Poporului”, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).

Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-oraă
12 bani, a treia-pară 10 bani.

Lovitura dela Năsăud.

În numărul trecut al foii am vestit pe scurt noua lovitură de guvernul din Pesta împotriva averii și culturii noastre prin răpirea autonomiei (neatârării), de care se bucură reprezentanța averii comune a urmașilor foștilor grănițeri din regimentul al II-lea românesc dela Năsăud. Scopul acestei lovituri e să silească pe Români de acolo să facă parte din averea lor comună, compusă din munți și alte fonduri, împotriva tuturor legiurilor de până acum, tuturor veneticilor pripășiți pe pământul moștenit de ei dela înaintașii lor, cari l-au câștigat și apărut cu sudori și cu sânge.

Ca să priceapă Români de pretutindenii grozăvia fărădelegii săvârșite de guvernul din Pesta, care mereu chibzuește măsuri, prin cari să lovească în averea și în cultura noastră, trebuie să cunoaștem părțile principale din istoria ținutului Năsăudului, mai ales dela înființarea regimentului al doilea grănițeresc.

Față de primejdia, care amenință monarhia austriacă la granițele ei de meazăzi și răsărit, unde se învecină cu țări sub stăpânire turcească și față de lipsa de armată statornică, împărații Austriei începând cu Maria Terezia hotărâră înființarea de regimente de grănițeri, cari să apere împărăția de năvălirile Turcilor și ale holerei și ciurmei. Până pe la anul 1760 se înființaseră 14 regimente de-acestea de-alungul granițelor Dalmației, Croației, Slavoniei și în Banat până la granița Ardealului. Între anii 1763 și 1765 se înființară și șase regimente de-acestea la granița de meazăzi și răsărit a Transilvaniei, și anume două de infanterie și unul de călăreți dintre Români și alte două de infanterie și unul de călăreți dintre Săcii. Sașii, ca totdeauna și până atunci, s'au făcut luntre-punte, ca să scape de serviciul militar și să-și poată duce mai departe viața de privilegiați, adică de paraziți.

Unul din regimentele românești de infanterie s'a înființat în ținutul Năsăudului. Cu prilejul acesta s'a militarizat 24 comune românești din ținutul Rodnei și 20 din al Bărgăului. Cele din ținutul Rodnei fuseseră încorporate (alăturate) încă din veacul al cincisprezecelea la districtul săsesc (în parte) al Bistriței, cu condițiunea lîmpede, ca locuitorii români să se bucure întocmai de aceleași libertăți ca și Sașii. Ca și în alte ținuturi, unde s'au așezat Sași printre Români, ei au știut și aici pe cale necinstită să aducă pe Români în stare de iobăgie, ba, după obiceiul străvechiu, să le iee chiar câțiva munți plămînd și documente false. Români nu s'au lăsat însă și după lupte îndelungate și drumuri lungi făcute la Viena de reprezentantul lor *Ștefan Cutea* din Feldru a eșit o comisiune la fața locului,

care le-a dat în sfârșit dreptate. Dreptatea li s'a făcut tocmai în preajma înființării regimentului de graniță. La 16 Martie 1764 Români din comunele militarizate au depus jurământul de credință către Împăratul ca soldați grănițeri. Patrusprezece ani după aceea, la 1778 s'a deschis întâia școală în Năsăud, sub conducerea ieromonacului Ieronim din Blaj.

În curând, bravi nostri Români își primiră botezul de sânge. În anul 1779, dus împotriva Prusilor (Prasilor, Burcușilor), regimentul îi bate într-o luptă parțială la Troppau și-i ia pe fugă. În anul 1788 izbucni războiul contra Turcilor. Regimentul nostru trecu în Moldova, unde veniseră oștirile turcești, și le bătă în lupte crunte la Dorohoiu, Folticeni, Botoșani, Baia, Hâr-lău, Adjud respingându-le în Muntenia. Regimentul trecu și în Muntenia și luă parte la mai multe lupte. Grănițerii nostri, dateră probă de-atâta vitejie, încât gazeta din Viena „Wiener Zeitung” dela 13 Noiembrie 1789 scrisese: „E de dorit, ca regimentul al II-lea românesc de grănițeri din Transilvania să afle prilej de-a da destule probe ale vîrtuții sale războinice, pentru că în cazul acesta lumea s'ar convinge, că simbolul *Virtus romana rediviva* (vîrtutea romană renăscută), care s'a dat acestui regiment, este adevăratul simbol al acestei națiuni”.

Începând cu anul 1793 regimentul ia parte la războaiele îndelungate împotriva lui Napoleon Bonaparte, conzulul și apoi împăratul Francezilor. Războaiele acestea au ținut până în anul 1813, iar Români grănițeri se luptară pe câmpurile Italiei, Germaniei și Poloniei. Ar trebui să scriem o cate întreagă, dacă ar fi să înșirăm toate vitejiile, — *recunoscute prin documente publice* — pe cari le-au săvârșit Români grănițeri. Însuși Napoleon Bonaparte, de care tremurau toți împărații și regii de pe timpul acela, recunoaște într'un raport, că numai împotrivirea cu adevărat eroică a batalionului al doilea din regimentul grănițeresc l-a împedecat în lupta dela Areda (în Italia) să încunjure și să sfărâme întreaga armată austriacă. Tot în raportul său, Napoleon admiră foarte mult statornicia și vitejia acestui batalion.

Principele Heinrich de Reuss, general, spune într'un ordin de zi despre batalionul al doilea și al treilea, că se simte dator să le dea atestat, că în lupta dela Rivoli (Ianuarie 1799) au arătat vîrtuți ostășești din cele mai strălucite, nu numai când au luat redutele cu asalt într-o grindină de gloanțe, ci și când s'au pus earăși în rînd.

E lungă lista luptelor și și mai lung pomelnicul celorce și-au pierdut viața în aceste lupte, vîrsându-și sângele pentru împărat și patrie.

Tot așa de strălucită a fost ținuta regimentului în anii 1848 și 1849, când o parte mare dintre Maghiari s'a răsculat împotriva Împăratului. Înzadar au încercat conducătorii revoluțiunii cu fărădelegi, cu amenințări, apoi cu crime să înduplece pe grănițerii nostri să-și calce credința către Împărat, cum și-au călcat-o regimentele săcuesti. Grănițerii dela Năsăud au suferit totul, dar de credința lor jurată nu s'au lăpădat, ci au luptat cu vitejia veche împotriva răsculaților, dînd și de data aceasta probe strălucite despre cinstea și eroismul Românului. Împăratul a decorat regimentul întreg cu o medalie de aur, pe care este inscripția: *Pentru statornicia în credința jurată la anul 1848*. Medalia a fost atârnată de steagul regimentului.

Între Sașii fugiți în România de groaza tovarășilor lor de astăzi eră și unul Bedeus, baron. Drept mulțumită că a găsit adăpost printre Români, aceasta liftă s'a apucat și a făcut un fel de memorandum către Împăratul, în care lașul cuteză să recomande desființarea regimentelor românești de graniță, pentru că nu s'ar fi luptat bine (de aceea le-a dat Împăratul medalia de aur!) și pentru că ar fi primejdios să se lase arme în mâinile Românilor, cari vreau să reînființeze *Dacia lui Traian*.

Regimentele de graniță au fost desființate și cel dela Năsăud a fost prefăcut în 1851 în regiment de linie.

Români vor țineă totdeauna minte murdarul mod, prin care guvernul și-a arătat recunoștința pentru sângele vîrsat.

Și după desființare, urmașii grănițerilor și-au înscris vitejia cu jertfe de sânge în paginile istoriei militare a Austriei.

Având grănițerii o mare avere comună, compusă din munți și alte fonduri, au hotărît, ca veniturile ei să le întrebuințeze pentru scopuri culturale, înființând un gimnaziu cu opt clase, școli primare și dînd stipendii la tineri urmași din grănițeri.

La 16 Aprilie 1872 Împăratul a întărit pactul (invoiala) făcut între reprezentanța grănițerilor cu erarul în privința proprietății comune a grănițerilor.

În anul 1913 guvernul a călcat acest pact.

Guvernul din Pesta, ca și fruntașii Sașilor, au fost totdeauna dușmanii nostri de moarte. Va veni însă și vremea, când vor trebui să se schimbe aceste stări. Dar vina cea mare o poartă acei ticăloși fruntași mincinoși din ținutul Năsăudului, cari, în frunte cu Csokán, s'au gudurat totdeauna la picioarele străinului vînzându-i rînd pe rînd din drepturile noastre.

Pe aceștia îi blăstămăm cu toată puterea, ce o simțim în sufletul nostru românesc!

Alegerea dela Sasca descrisă în **limba germană**. Deputatul nostru, dl *Dr. Alexandru Vaida-Voevod*, a publicat o carte, în care descrie cu deamăruntul în limba germană toate mișelile săvârșite de administrația hunică, pretori, notari și alte..., când cu alegerea dela Sasca. La sfârșit propune prim-ministrului Lukaci, ca în loc să mai mintă cu nerușinare, că Românii ar fi năcăjiți pe aderenții lui Korkán, să se învoească la formarea unei comisiuni compuse din gazetari români, jidani (sau maghiari, ceea ce e tot una) și străini (germani, francezi, englezi și italieni), cari să cerceteze cele spuse de el. Dè va rămânea dl Vaida de minciună, se învoește să nu-i mai zică Alexandru, ci să-l batjocorească *Șandor*.

Nou proces de presă i s'a intentat gazetei partidului nostru, *Românul* din Arad. În articolul încriminat eră vorba de fărădelegile episcopiei păgâne.

Limba regimentelor. Ministrul de războiu din Viena a dat ordin, ca toți sublocotenenții, împărțiți la regimente, în cari limba maternă a soldaților nu e cea germană, să fie trimiși pe timp de 3—4 luni, ca să învețe limba feciorilor. Ca să o poată învăța, vor lua locuință la ofițeri în retragere (eșiți la penzie) sau la preoți de orice confesiune, cu ajutorul cărora să învețe limba.

Se 'nțelege, că ofițerii dela corpurile de armată din provinciile românești (Ardeal, Banat, Bihor și Maramurăș) au să învețe românește.

E foarte bine, că s'a luat măsura aceasta, căci unii venetici începuseră să se veselească, că limba noastră e scoasă din armată.

Trebuie însă lucrat, ca și la *honvezime* să se facă acelaș lucru. În regimentele de honvezi, în cari sunt feciori de-ai noștri, n'au ce căută ofițeri, cari nu știu limba românească. Altminteri va fi rău!

Unde va fi reședința episcopiei păgâne? Șoviniștii jidano-maghiari — mai mulți Jidani, căci aceștia diriguiesc în Ungaria și trebile bisericei catolice — au sberat mereu, ca reședința episcopiei păgâne să fie în Careii-mari, unde e un „viespar al Valahilor“. Deocamdată Micloși, unul de prin Haidușag, care va fi numit episcop, va sta în Pesta. Nunțiul papal a declarat, că Papei îi e tot una, unde va fi reședința. Se 'nțelege, după ce și-a bătut joc de Românii uniți în modul cel mai necuviincios aruncându-i în ghiarale iadului maghiarizator, ce-i mai pasă.

3/15 Maiu 1848 a fost serbat în România în mai multe locuri. Societatea *Carpații* din București a făcut o excursiune la Pitești și de-acolo la Florica, unde, pe moșia dlui I. Brătianu, se află biserica din *Albac*, unde Horia, Cloșca și Crișan au depus jurământul, că vor suferi și moartea, numai să vadă pe Români liberați de sub jugul barbar.

La școala normală (seminarul învățătorească) din *Turnu-Severin* s'au arborat steaguri naționale, profesorii au ținut conferințe despre mișcarea Românilor din Ardeal și Ungaria, s'au cântat poezii naționale. Tot așa la liceul *Traian* din acest oraș, unde elevii au făcut și o plimbare pe *Dunăre* până la Orșova.

Justiția — șoviniștilor. Procurorul din *Sătmar* a primit ordin dela guvern — așa se spune — să ceară tribunalului de-acolo liberarea preotului martir *Murășan* și a celor patrusprezece țărani tovarăși de suferințe. Așa a și făcut procurorul motivându-și cererea, că nici preotul, nici cei patrusprezece țărani nu sunt oameni fără căpătâiu, cari nu s'ar prezentă la judecată. Tribunalul a respins cererea procurorului. Măsura aceasta nu va descuraja nici pe preoții, nici pe țărani noștri să continue lupta cu toate mijloacele legale pentru a scăpa de întunerecul, care i-ar cuprinde în mocirla unei episcopii maghiarizatoare.

Federalizarea Austro-Ungariei. Marea revistă engleză *Spectator* din Londra, ocupându-se de frământările naționale din Austro-Ungaria, cari pot să o prăpădească, spune, că singura mântuire este ștergerea dualismului, cari apasă pe cele mai multe din popoarele Austriei, și introducerea federalismului, adică a autonomiei naționale pentru fiecare popor. Numai atunci națiunile din Austria, dar mai ales din Ungaria, vor fi bucuroase să mai trăiască împreună.

Stările triste din comitatul Caraș-Severin. La alt loc al foi dăm un raport scurt despre adunarea comitatului Caraș-Severin. Câteva date culese din raportul vice-comitelui dovedesc pe deplin câtă dreptate au avut membri români (pe membri notari nu-i socotim români) să arete cu vorbe tari, că începând dela comite până la codițele lui, notarii dela sate, toți să gândească cum să asuprească mai mult pe poporul român de-acolo și să-l împedecă în desvoltarea lui culturală și economică. Când e vorba de drepturi *politice*, sunt de-o barbarie asiatică, cum s'a dovedit la alegerea dela Sasca.

Caraș-Severinul e cel mai mare comitat românesc din Ungaria. Cu toate acestea are numai 68 de medici, așa că nu e mirare, că în cursul unui singur an *au murit* 2979 de copii sub șapte ani. De mult mai multă îngrijire se bucură vitele din acest comitat, că legile și ordinațiunile privitoare la ele se aplică cu strășnicie; adevărat, că strășnicia aceasta nu e atât pentru binele vitelor, cât să facă năcazuri Românilor, dându-le totfelul de pedepse.

Pentru 66 mii 910 copii *de școală* sunt numai 437 școli primare, așa că aproape 15 mii rămân fără învățătură. Iar când se înființează vre-o școală, e cu limbă străină, așa că copiii se îndobitocesc mai mult decât să se cultive.

Nu e mirare, că în urma mizeriei, care cuprinde tot mai mult pe nenorociții de sub administrația asiatică a Macedoniei celei nouă, anul trecut au *emigrat* în țări străine peste patru mii de oameni din acest comitat.

Strânsură de paraziți în Turda. Nu de mult s'au strâns tot felul de nemeși din Ardeal la Turda, ca să se chibzuească, cum ar putea face ca să ducă mai departe viața parazitară din sudoarea țărănilor. La strânsură au venit și câțiva tovarăși grofi din Țara Ungurească, între cari și marele haham al barbariei șoviniste, groful Aponi. Au vorbit câte verzi și uscate, dar firul roșu a fost: guvernul să le dea bani, ca să-i scape de datorii, guvernul să cumpere moșii în Ardeal și să le dea la vagabunzii de pe Pustă; guvernul să plece și să-i lase pe ei stăpâni....

Ce porodițe scârboase!

Jidanii au umplut ministerele din Pesta. După ce au scos pe Maghiari din comerț și industrie, după sute de mii de hectare de pământ fost nemeșesc a ajuns în mâinile lor, Jidanii au ajuns să-i scoată și din slujbele ministeriilor. În ministerul de justiție din 11 secții (despărțăminte), opt sunt acaparate de Jidani, ba acum de curând și secretar de stat în minister a fost numit un Jidan, Vadas Lipot, numit mai înainte Weinberger Leopold.

Nu e mirare, că Ungaria se preface tot mai mult într-o Palestină a Macaveilor, iar Românii, Maghiarii și Slovaci emigrează cu zecile și sutele de mii.

Cele trei ginți (seminții) din Europa. Popoarele din Europa se țin de următoarele trei ginți: *latină*, *germanică* și *slavă*. Afară de popoarele acestor ginți mai sunt și câteva popoare mici, venite în urmă din Azia, cari sunt de seminția mongolică (ural-altaică, turanică), cum sunt Finii, Tătarii, Maghiarii, Turcii și alte câteva frimituri.

De gîntea *latină* sunt:

<i>Francezi</i>	45 milioane
<i>Italiani</i>	36 „
<i>Spanioli</i>	20 „
<i>Români</i>	14 „
<i>Portughezi</i>	6 „
Cu totul 121 milioane.	

De gîntea *germanică*:

<i>Germani</i>	78 mil.
<i>Englezi</i>	44 „
<i>Danezi și Norvegieni</i>	5 „
<i>Svedezi</i>	5 „
Cu totul 132 mil.	

De gîntea *slavă*:

<i>Ruși</i>	107 mil.
<i>Slavii din Austro-Ungaria</i>	22 „
<i>Slavii din Penins. Balcan.</i>	8 „
Cu totul 137 mil.	

Ajutoare pentru rezerviștii concentrați. În ministerul de honvezi din Pesta s'au isprăvit listele rezerviștilor, cari au să primească ajutor pentru că au fost mobilizați. Se vor ajuta vre-o 50 de mii de familii de muncitori și meseriași însurați cu aproape trei milioane de coroane. Ajutoarele, ce se dau, sunt dela 30 până la o sută de coroane, după cum e de mare numărul copiilor și scumpetea vieții în locul, unde le-a rămas familia.

Cât a costat mobilizarea? Ministrul de finanțe austriac a spus în comisiunea financiară a Reichrat-ului din Viena, că mobilizarea a costat până acum cam 400 milioane de coroane. Cheltuelile acestea vor mai sporî, căci împărăția trebuie să mai țină concentrați încă o parte a rezerviștilor.

În cele 400 de milioane nu sunt socotite perderile în comerț, industria mare (fabrici), meserii și plugărie de pe urma mobilizării atâtor brațe de muncă.

Manevrele cele mari se vor ține anul acesta în lunile August și Septemvrie și vor dura 28 de zile. La ele vor fi chemați rezerviștii din clasele 1904, 1906, 1908 și 1910 și cei din rezerva suplitoare (erzațrezerviștii), clasele 1906, 1908 și 1910, apoi rezerviștii din 1901 și 1902, cari nu și-au făcut cea din urmă deprindere de arme. Rezerviștii, cari au făcut serviciu activ (au fost concentrați) deosebit, nu vor fi chemați la manevrele acestea.

Sub titlul **Infamii (mișelii) statistice în Ungaria** „gazeta „Gross-Österreich“ din Viena dă un extras dintr'un studiu statistic al dlui Dr. Dumitru Lascu, publicat în „Solia Satelor“. Iată, ce zice foaia din Viena:

„Dl Dr. D. Lascu dovedește, că după statistica maghiară din 1910, la rubrica „confesiuni“ au fost

a) Greco-catolici 2 mil. 025 mii 508
b) Greco-orientali 2 „ 987 „ 163

Cu totul 5 mil. 012 mii 671

În Ungaria sunt însă:

Ruteni greco-catolici 472 mii 587
Sârbi greco-orientali 1 mil. 106 „ 471

Cu totul 1 mil. 579 mii 058

Dacă scădem numărul acesta din cel de mai înainte

5 mil. 012 mii 671

1 „ 579 „ 058

rămân 3 mil. 433 mii 613 *Români cu totul.*

Așa că „știința“ statistică maghiară a arătat numărul Românilor cu aproape 500 de mii mai mic decum e cu adevărat. Așa se „înmulțesc“ domnii *moghiorember!*.....“

Știri politice din străinătate

Peninsula Balcanică. Ambasadorii Puterilor întruniți în conferința dela Londra n'au ajuns încă la înțelegere în privința preliminarilor (condițiilor) de *pace*, pentru că Grecia și Serbia cer niște schimbări în protocolul ce se va lua cu prilejul încheierii lor. Puterile vor să le primească afară de una cu privire la conferința financiară din Paris, unde are să se hotărască cât are să ia fiecare din aliați în sarcina sa din datoria uriașă a Turciei. Banii i-a împrumutat Turcia mai ales dela Franța și Anglia și aceste două state nu vor să rămână de pagubă după ce Turcia iese săracită din războiu.

Bulgaria e foarte năcăjită pentru amânarea încheierii păcii și amenință, că o va încheia singură cu Turcia. Se spune, că trupele bulgare dela Ceatalgea s'ar fi revoltat, cerând să fie trimiși rezerviștii acasă.

Pe când în Londra se tratează pacea, în câteva locuri **trupele bulgare s'au încăerat cu cele grecești.** Știri sigure despre rezultatul acestor încercări nu se cunosc, din Salonic se telegrafiază însă, că mereu se aduc soldați greci răniți în oraș din părțile, unde s'au întâlnit cu Bulgarii. E și de crezut, că Grecii mănâncă bătaie dela Bulgari, căci cu aceștia nu se pot ei măsura.

Și neînțelegerile dintre Bulgari și Sârbi nu s'au curmat. Bulgarii au îmbiat pe Sârbi să țină orașele Diacova, Dibra și Üscübul, cu toate că sunt locuite în majoritate de Bulgari, iar Sârbii să lase Bulgarilor Monastirul. Pentru noi Români ar fi mai bine, dacă cei mai mulți din frații din Macedonia ar ajunge sub Bulgari, cari s'au legat să le lase libere limba, școalele și bisericile.

Că se mai poate porni un războiu nou între Bulgaria deoparte și Grecia și Serbia de alta, se vede și de-acolo, că din Sofia au plecat 35 de mii de soldați spre Macedonia, iar din străinătate au fost chemați toți tinerii bulgari, greci și sârbi să vină acasă. Grecii au mobilizat și tinerii din clasele 1914 și 1915.

Se mai vestește, că Grecia și Serbia au încheiat o alianță contra Bulgariei, pentru ca să o scoată din Macedonia.

Nici în **Albania** nu e încă liniște. Grațița de meazăzi nu e încă statorită. Grecii săvârșesc acolo cele mai mari cruzimi, ca să silească pe Albanezi să declare, că vreau să fie încorporați la Grecia. De altă parte și între Albanezi par a fi izbucnit neînțelegeri sau sunt pe cale de-a izbucni și anume din cauza ținuturilor albaneze, pe cari vreau să le stăpânească Grecia și Serbia și apoi și din cauza viitorului domnitor. Austro-Ungaria și Italia au declarat, că ele nu vor lăsa să se înființeze o Albanie prea mică, care nu s'ar putea susține ca stat. Și Italia a mobilizat o parte a armatei.

Azia-mică. Agenți rusești cutreeră Azia-mică, și anume ținuturile locuite de Armeni și Curzi, ca să-i răzvrătească și să facă astfel încurcături Turciei. Când i se va împare potrivit, Rusia vrea să năvălească apoi în Azia-mică. Curzii, după știri din izvoară rusești, s'au apucat să omoare și să jefuească pe Armeni. Guvernul turcesc, care de sigur, că nu mai știe, unde-i stă capul, a făgăduit, că va lua grabnice măsuri de potolire. Incurcături pretutindeni.

Franța. Legea pentru urcarea serviciului militar dela doi la trei ani nu s'a votat încă, dar s'a hotărât, ca soldații, cari împlinesc anul acesta doi ani să mai rămână un an. Din cauza aceasta s'au răscolat soldații din mai multe regimente. Slabă armată!

Lupta în comitate.

Congregațiunea comitatului Turda-Arieș. La 15 Maiu n. s'a ținut adunarea comitatului, la care membrii români au luat parte *cu toții.* Lucrul acesta trebuie scos cu laudă la iveală, căci unii membri români aleși ca să lupte în adunările comitatelor, rămân acasă.

O discuție mai aprinsă s'a încins numai când a venit la ordinea zilei adresa orașului Cașovia, care cere revizuirea legii electorale (să nu se ceară vârsta de 30 ani, votul să fie secret). Coșutiștii au vrut să facă pe democrații, adică pe ceice doresc drepturi pentru popor, dar membri români, d-nii *Cormoș-Alexandrescu* și *Dr. Giurgiu*, au arătat, că sunt niște farisei mincinoși și tot așa de șoviniști ca și haita guvernamentală. — Vice-comite a fost ales fostul fiscal Dr. Horvat.

Congregațiunea comitatului Caraș-Severin s'a ținut în aceeași zi. Aici membri români au dus o luptă aprigă împotriva administrației aziatice.

Cel dintâiu a vorbit dl *Dr. Văleanu*, care cu fapte întâmplare la alegerea din *Sasca* a dovedit barbaria nemaipomenită săvârșită împotriva Românilor. Comitele suprem l-a oprit să vorbească despre alegerea dela *Sasca*, pentru că aceasta s'a făcut în anul acesta, iar în congreagațiune e vorba de raportul pe 1912. Dl Văleanu a protestat cu tărie împotriva dreptului de-a vorbi. S'a făcut gălăgie. Notarii, acești nenorociți, pe care Români prostiți tot îi mai aleg încă membri în congreagație, unde votează și spânzurarea neamului lor, dacă li se cere, urlau „*elien*“ la adresa comitelui. Văzând dl Văleanu, că nu e cu putință să arete cine sunt ceice administrează comitatul cu comunele lui, își încheie vorbirea spunând, că numai când poporul va avea toate drepturile, cari i se cuvin, ca să poată alege deputați *cinstiți*, vor încetă barbariile din Ungaria.

Dl *Ghidu* arată, că în unele comune tocmai funcționarii administrativi au împedat poporul să-și clădească școli, dovădindu-se prin aceasta, că ei sunt dușmanii culturii. — Dl *Dr. Mladin* critică neîngrijirea de sănătatea poporului. — Dl *Dr. Dobrin* vorbește pe larg despre ura nemaipomenită a funcționarilor împotriva Românilor.

Cu paloșul.

74

Ervește vitejască din vremea descălecatului Moldovei

de

Radu Rosetti.

(Urmare)

XXXIII.

Au dat Tătarii!

Era încă mult până în ziuă, când Miha părăsi casa lui Pogan și apucă pe Tutova în sus. La răsăritul soarelui se afla dincolo din Bârlăzel, pe culmea care desparte acest părau de apele care se aruncă în Siret, între Bacău și Roman.

Aice descălecă, desprinsă chingile lui Fulger, îi scoase zăbala din gură și-l lăsa să pască iarba deasă a poienii în care se afla. El se așeză la câțiva pași și rămase gânditor, cu ochii întinși spre Miază-Noapte, spre locul, în care știă că se află Poiana și așezarea lmeazului Baloș. Căci

icoana Ilenei rămăsese nedeșlipită de dinaintea ochilor lui de când o părăsise, erau acum aproape trei luni. Se simțea cuprins de un dor nemărginit, de o nerăbdare cumplită să mai vadă încă odată, nu năluca ei, dar chipul ei cel viu.

Nu avea nici o treabă la Smirodava, părăsise pe moșu-său și pe Stroici numai spre a avea prilej să se apropie de Ileana și, cine știe, poate s'o vadă, să-i vorbească.

Da, voia s'o vadă pentru cea de pe urmă oară, și apoi era hotărât să nu mai vie pe la Poiană, să nu se mai încerce s'o vadă căci dragostea lui era fără de nădejde. Ileana era fiica kneazului celui mai bogat, celui mai fudul din țară, de neam străvechiu și, frumoasă cum era, putea să nădăjduiască că va fi soție de Voevod.

Încât îl privea pe dânsul, știă că este un copil fără tată, crescut din mila moșului său, a Părintelui Isaia, că departe de a avea bani sau sate, nu avea măcar o casă ce o putea numi a lui. Nu, el nu putea să îndrăznească a năzuși până la Ileana. Eră

să s'încerce s'o mai vadă astăzi încă odată și apoi să caute s'o uite.

Și, deodată, chipul Vidrei s'arătă dinaintea ochilor lui, desbrăcată, cu părul pe umere, cu sânul, brațele și picioarele goale, cum o lăsase în rateșul dela Ciortolom erau acum mai bine de șase luni. Dar acum îl apuca o silă cumplită de Vidra, de frumusețea ei, de desmierdările ei pline de patimă.

Era sătul de ele. Vidra îi îmbăta simțurile, dar nu vorbea de loc inimii lui care rămânea rece și, acum, inima vorbea nu simțurile. Și iarăși icoana dulce a Ilenei venea să gonească pe cea a Vidrei și Miha simțea cum îi este cald la inimă.

Simțea că de acum nu-i mai eră cu putință să sufere atingerea și desmierdările Vidrei. Trebuia să-i spuie că nu o mai iubește, că nu-i mai este cu putință s'o vadă. Nu putea să fugă de dânsa, fără ca s'o vestească, n'ar fi fost faptă de bărbat cinsteș, și Miha fusese învățat din copilărie să se poarte cinsteș cu femeile.

Și aici s'a vorbit despre adresa orașului Cașovia, apoi despre adresa comitatului Pojun, care cere introducerea administrației de stat. — Dl Dr. C. Brediceanu a arătat, că până nu se vor recunoaște drepturi egale naționalităților, orice administrație va fi aziatică.

Astfel au decurs adunările din cele două sangiacuri ale Macedoniei de astăzi, care e Ungaria.

De-ale meseriașilor nostri.

Reuniunea meseriașilor din Blaj a împlinit anul acesta zece ani dela înființarea ei. În ședința adunării generale, vrednicul ei președinte, dl profesor Gavril Precup, a făcut și o scurtă istorie a meseriașilor din Blaj. În anul 1872 Blajul avea 45 de meseriași și negustori, număr, care a crescut mereu cu timpul. Dar despre meseriașii din Blaj nu se prea știau multe, căci nu erau organizați și nici nu erau pătrunși de simțământul de deșteptare și încheșare în direcție națională românească. Abia la anul 1882, la îndemnul harnicului orașan Teodor Onișor, se încearcă întâia organizare, înființându-se societatea „Concordia”, care n'a trăit mult. În anul 1889, la îndemnul și stăruința lui Gheorghe Muntean, directorul școlii normale (seminarul pedagogic) de pe vremea aceea, se hotărăște înființarea unei „Reuniuni de măestri și sodali”. Ministrul din Pesta n'a vrut să aprobe statutele, pentru că reuniunea e românească. Abia în anul 1903 s'a aprobat statutele, după ce au șters din ele cuvântul român!

Se înțelege, că având acum societatea proprie, viața meseriașilor nostri din Blaj ia un avânt mare, după cum s'a dovedit așa de frumos la expozițiile din anii 1908 și 1911 (când cu adunarea jubilară a Asociațiunii), dovedindu-se astfel de nou, că orice înaintare la noi se poate face numai dacă suntem și organizați în societăți.

Din raportul anual se vede, că s'au ținut unsprezece ședințe și s'au proclamat membri onorari mitropolii și episcopii români din Transilvania și Ungaria. În Blaj sunt peste 120 de învățăcei, dintre cari o sută cercetează școala română gr-cat. de învățăcei. Dintre aceștia au primit 42 haine și li s'au dat și alte ajutoare. Reuniunea a aranjat și două reprezentațiuni

teatrale, iar la „Academia populară” s'au ținut 14 conferințe.

Îmbucurător e faptul, că membri Reuniunii cetesc tot mai multe cărți din biblioteca ei.

Numărul membrilor încă crește mereu, așa că la sfârșitul anului erau 11 membri onorari, 95 ordinari și 14 ajutători.

Averea Reuniunii e de 16 mii 882 cor.

Ajutoare s'au împărțit în suma de 650 coroane.

După cum se vede, Reuniunea progresează mereu, mulțumită muncii stăruitoare a vrednicului ei președinte, dl Gavril Precup, și mulțumită priceperii meseriașilor nostri, cari au înțeles rostul ei.

Ce scriu alte gazete?

Domnul Aurel C. Popovici, cunoscutul nostru luptător, care se află acum în Viena, a publicat în revista germană *Deutsch-Oesterreich* (Austria germană) un articol despre Maghiari și Români. Dăm și noi câteva părți din acest articol, foarte bine documentat.

Puternicul ajutor, pe care îl au Maghiarii dela 1867 încocoace*) din Viena, i-a făcut să declare Ungaria „stat unitar național”. Ei socotesc deci Ungaria deja de 50 ani maghiarizată gata. Pentru că național unitar știe oricine, că e numai un stat, care are o singură naționalitate sau în care o naționalitate formează majoritatea urfășe față de alte naționalități. Cum își poate închipui cineva ca Maghiarii, minoritatea (cei mai puțini) țării, cari, scăzând pe Jidani, abia sunt opt milioane de suflete, să poată maghiariza 12 până la 13 milioane de Nemaghiari? Și câte n'au încercat Maghiarii în în acești cincizeci de ani spre scopul acesta! Au îngreunat viața naționalităților prin toate mijloacele, au scos pe reprezentanții acestora din dietă, limbile din viața publică, le-au închis încetul cu încetul școlile lor naționale, au croit nenumărate legi de maghiarizare, au băgat în temnițe nenumărați Nemaghiari. În anul 1894 au condamnat pe toți membri comitetului partidului național român la închisoare (de 1—5 ani și i-au aruncat în temniță. Asta, pentru că acești fruntași ai Românilor au venit la Viena să prezinte Impăratului un memorandum despre starea lucrurilor.

*) De când cu nenorocitul dualism.

Și la ce a ajuns politica maghiară? Un singur lucru: că astăzi, afară de cei două sute de mii de Sași, toate naționalitățile stau cu dușmănie în fața Maghiarilor și a statului ungar (nu maghiar). Altminteri naționalitățile sunt tot aici, pe același pământ ca și înainte cu 50 de ani, dar mai numeroase, mai întărite în avere și mai mândre de limba și firea lor.

Ce privește îndeosebi pe Români, maghiarizarea lor nici că se poate închipui. Înainte de toate, ei sunt de religia greco-orientală și greco-catolică. Acesta e un părete despărțitor, care nu se poate sparge. Apoi ei sunt vecini deadreptul cu regatul României, care e un adevărat stat național, în care șapte milioane de Români duc o viață întru toate națională. Cu toate că aproape tot ce se tipărește în România, cărți, gazete și reviste, e oprit să intre în Ungaria, Români din Ungaria și Transilvania urmăresc cu cel mai viu interes tot ce se petrece în România, iar de ceeace se petrece în Ungaria nu se interesează de loc, dacă nu privește și pe Români. E fapt, că astăzi orice dușman al Maghiarilor, al statului ungar, e iubit de Români. Și nu numai la Români nostri, ci și la cei din regatul României Maghiarii și statul ungar sunt mai urgisiți decât orice altă națiune și orice alt stat.

S'ar putea zice, că Români totuși sunt iredentiști? Nu, dar de statul ungar s'au saturat, pentru că ei nu cunosc dușman mai înverșunat al naționalității lor ca tocmai pe acest stat. De aceea își zic: de nu avem încătrău, atunci mai bine Ruși decât Maghiari. Așa ziceau înainte cu 25 de ani, așa zic și acum.

Eu sunt convins, că Maghiarii nu sunt în stare să deslege chestiunea naționalităților, nici chestiunea română. Tot așa de convins sunt, că așa nu mai merge. Chestiunea naționalităților din Ungaria se poate deslegă numai în legătură cu cea austriacă, căci aici nu e vorba numai de chestiunea limbii, nici de proprietăți pierdute, ci de aceea chestiune de drept de stat, care să facă cu putință națiunilor din monarhie să formeze din haosul de acum o împărăție, care să poată într'adevăr trăi și care nu poate fi slavă, pentru că nu e slavă, ci tocmai germană, maghiară, română, italiană și slavă.

Fusese crescut la vârsta de șase până la acea de șaptesprezece ani, în Cetatea-Albă, de Genovezul Landi care era și cavalier fără seamă și oștean viteaz și negustor de frunte și cărturar mare.

Landi, în vreme de douăzeci de ani fusese cavalerul cel mai iubit de femei în Genova.*) El atinsese de tânăr cele mai înalte direcții ale Republicei, dar fusese silit să vie să se așeze la Cetatea-Albă, unde el și fratele său aveau o însemnată casă de negoț.

În urma unei boli crude, de care fusese lovit frate-său, averea întregii familii era în joc și el trebuia să se mute pe aceste locuri depărtate fără nădejde de întoarcere în mândra Genova.

În cursul unei șederi prelungite la Tarigrad, făcând cunoștință și prietenie cu călugărul Isaia, care se afla atunci în acel oraș și se pregătea să plece la Roma. Că-

*) Genova, oraș mare la coasta apuseană a Italiei. A fost pe vremuri republică puternică, făcând comerț mare până prin porturile Danării.

lugărul avea cu dânsul un nepot, un băiețel de șase ani. Copilul fiind frumos și deștept, îi plăcea lui Landi care nu avea copii; ceru lui Isaia să îl încredințeze ca să-l crească. Călugărul primi să îl lese până la vârsta de șaptesprezece ani și Mihai fu dus de Landi la Cetatea-Albă. Nepoții Genovezului plecase tocmai atunci la învățătură, la Genova, și Mihai era singurul copil în casa pe care o înveselea prin vioiciunea lui. Învăță delă Landi aproape tot ce știa Genovezul: a ceti, a scrie, a socoti, a mânui spada și a călări, a cânta, a zice vîersurile lui Asioșto dar, mai cu seamă, învăță a fi bărbat cu cugetul curat, drept, viteaz, iubitor de adevăr, mândru față cu cei mari, plecat cătră bătrâni și blând pentru cei mici. Învăță să privească femeia ca pe o ființă, căreia oricare bărbat vrednic de acest nume îi datorește cinste, plecare și ocrotire, a cărei slujbă nu înjosește ci cinstește.

Și Mihai se ținuse cu sfințenie de învățăturile bătrânului său prieten. El se

purtase cinstit cu femeile cu care avusese până atunci legături de dragoste. Iubea pe Ileana din tot sufletul, nu putea să se mai întoarcă la Vidra de care îi era silă; nu știa cum s'o rupă cu dânsa.

Un nechez al calului îl trezi din gânduri. Se uită la soare, care era sus, strînse chingile lui Fulger, îi puse zăbala în gură, încălecă și plecă înainte.

Pe la amiază, când se apropiă de Poiană, văzu un nour gros de fum care se ridică spre Miază-Noapte și altul spre Apus. Grăbi mersul calului și ajunse în Piscul Ciolacului care este deasupra Poienii. De aici ochii lui văzură o priveliște îngrozitoare: satul ardea, curtea lui Baloș, cu toate clădirile, ardeau.

Se răpeză cu calul la vale: în marginea dela vale a unui pâlci de pădure, la două bătaie de arc de sat, dădă peste o tabără de oameni, bărbați, femei, copii, cu vite și cu cară. Mihai oprî calul și întrebă:

— Ce faceți aici? De ce arde satul?

— Au dat Tătarii, fu răspunsul.

Literatură și știință

Mama lui Mihaiu Viteazul.

O femeie de-o mărime mișcătoare e vrednica soție a mult iubitului erou al poporului nostru, a lui Mihaiu Viteazul. Ea se numește *Stanca*, din familia Crețulescu, și a fost în toate întâmplările cel mai bun prieten și povătuitor al acestui mare Domn.

Cât timp au ținut luptele lui Mihaiu în contra lui Sinan Pașa, Mihaiu fu nevoit să-și ducă femeia și fica în siguranță la curtea lui Sigismund Batori, prințul Transilvaniei. De acolo el le trimise cu mama sa la Sibiu, și numai târziu în eamnă Doamna Stanca putu să se întoarcă în capitala sa Târgoviște.

Dar multe năcazuri întunecară zilele Doamnei. Ea păstră însă în toate greutățile liniștea, iar înțelepciunea ei o făcea să ocolească multe primejdii. În vremea, în care soțul ei, îndemnat de biruințele sale și fericit de pacea propusă de către Sultan se pregătea să intre în Transilvania spre a o cucerii, ea încercă să-l înduplece, ca să se lase de acest gând, arătându-i de o parte nevoia ce o au popoarele de liniște, de altă parte recunoștința, ce ei o datorau lui Batori pentru ospitalitatea ce le-o dăduse în timpurile grele.*). Dar pricepând că rugăciunile ei sunt zadarnice, ea se hotărî să ia cu dânsa pe copiii ei Nicolae și Florica și însoți pe Domn până 'n fața dușmanilor.

În bătaia dela Șelimbăr împotriva cardinalului Andreiu Batori, ea eră în primele rânduri, la adăpostul celor trei cruci de aur, cari erau purtate în fruntea armatei.

Când au intrat cu biruință Românii în Alba-Iulia, ea singură rămase cu fața gânditoare și cu ochii întristați, cuprinsă de niște presimțiri dureroase. Când omoritorii**) lui Andreiu Batori aduseră capul nenorocitei.

*) Atunci nu mai eră Sigismund Batori pe tronul Transilvaniei, ci vărul lui, Andreiu Batori, care dușmănia pe Mihaiu. *Red.*

**) Andreiu Batori a fost omorât de Săcui. Aceștia țineau cu Mihaiu împotriva nemeșilor, cari li robiseră pe țărani săcui, cum au robit și pe cei români. Peste tot, țărani români au fost în vremurile mai de mult totdeauna în tovărășie cu cei maghiari, când făceau vre-o revoluție împotriva asupritorilor lor. Așa în anul 1437—1438, apoi la 1514 (când cu Doja), pe vremea lui Mihaiu și alte dăți.

citului prinț, pe Doamna Stanca o podidiră lacrimile și la întrebarea, ce i-o făcu soțul său, pentruce plânge, ea răspunse:

— „Ceeace i s'a întâmplat lui, se poate foarte bine să ți se întâmple și ție și acestora!“ — arătând la copiii săi.

Ea puse să se caute trupul cardinalului și-l înmormântă cu cinste mare. După nenorocita bătaie dela Mirislău, Mihaiu plecă prin munți și trecu în România cu femeia și copiii.

Dar în urmă, simțind amenințatoarea întoarcere a lucrurilor în Ardeal, Mihaiu se hotărî să facă pace cu Basta, cu condițiunea de-a lăsa întreaga sa familie ca zălog în Transilvania.

Nenorocita Doamnă, zălogită fiind, fu aruncată în închisoare și chinuită în modul cel mai barbar. Basta o duse dela Făgăraș la Sibiu și dela Sibiu la Făgăraș, fără ca arestul ei să devină ceva mai liber sau mai puțin aspru. Aci în închisoare primi ea știrea, că soțul i-a fost ucis mișelește la Turda.

Vestea omoririi soțului ei o lovî crud și nu se știe cum însăși ea putu scăpa de loviturile ucigașilor.

În 1602 i se dădu în sfârșit libertatea și pe când fiul său se duse la Viena ca să să capete tronul tatălui său, ea se retrase în mănăstirea Cozia (între Râmnic și Turnu Roșu), unde găsi, trăind, pe mama lui Mihaiu Viteazul, pe Doamna Teodora, care se călugărise.

Ne închipuim cât de dureroasă a trebuit să fie întâlnirea acestor două femei nenorocite. În anul următor mărită pe fica ei și în 1604 fu lovită de ciuma, care bântuia pe atunci în România.

Portretul ei se vede încă pe zidul mănăstirii Călușul: o figură blândă și melancolică, plină de cumințenie, în costumul său de Doamnă, cu coroana pe cap, cu rochia roșie brodată cu aur și mantia cu blană.

De Carmen Sylva

(Regina Elisaveta a României).

Scrisori dela sate.

Dorite nepoate!

Cred că de multeori ai auzit vorbele: „Ori vorbește cum ți-e portul, ori te poartă cum ți-e limba“. Va să zică, dacă umblăm în port românesc să și vorbim românește, iar de vorbim românește să ne fie și portul românesc. Doar natura ne spune, că tot

omul cu ale lui; tot dobitocul cu ale lui, toate plantele și florile cu ale lor podoabe le stă bine și nicidecum cu ale altora.

Românii nostri par'că și aci lucră contra naturii: vorbesc românește și (să îmbracă nemțește, turcește, ungurește, țigănește și mai știu eu cum!

Mai cu samă Româncuțele noastre, că-rora așa de bine le șade cu cătrînțe, cu cămașe chindisită și poale cu aleseturi, încep a îmbracă rochia, care e de o mulțime de colori, pestrițe și nu după gustul românesc. Mai știi, poate Româncuțele noastre s'au cam leneșit, nu le mai place a coase cu acul, căci rochiile sunt gata într'un ceas cu mașina. Și iarăș cămașa și poalele au să fie tot albe, fiindcă să vād, și de vor fi murdare e rușine, — dar sub rochia colorată poate purtă poalele și negre, căci nu se vād.

Numai așa ne putem explica lucrul, că femeile noastre au îndrăgit așa de tare rochia, care nu mai știi ce port poate fi. La tot cazul mai mult e port țigănesc.

Chiar și bărbații nostri dela sate și orașe (pe domni îi lăsăm la o parte, că doar ei au să se cunoască de pe nădragi, că sunt cu învățătură multă, cu toate că nici lor nu le-ar șede rău în portul nostru național) vedem că au îmbrăcat nădragi colorați, pe alte locuri ismene largi ca poalele muieresti și câte o pălăriuță cât un cuib de vrabie. Când îi vezi așa îmbrăcați ș'apoi îi auzi glăsuind românește te tot miri, că și ăștia au să fie Români!

Doamne ferește! Dacă tot vom lăsa câte un pic din portul femeiesc, câte un pic din cel bărbătesc, iar domnii nostri sunt dați deja pe nemție și franțuzie, apoi ce-o mai fi cu noi!? Căci cine n'are port își pierde și limba. Limba să țină de port și portul de limbă.

Nu m'aș miră de aceste schimbări, iubite nepoate, dacă aș vede că portul nostru e ceva port urât, fără gust și port de care străinii rād, dar când vād și aud că portul nostru e lăudat de întreaga lume; când portul românesc e folosit de regine încoronate; când portul nostru se întrebuințează la unele prilejuri prin orașele cele mai vestite ale lumii și de către femeile cele mai alese, atunci ce să mai zic?!

Nu pot zice altceva, decât că suntem oameni slabi, cari maimuțărăm pe alții și cei al nostru lăsăm, dăm uitării. Străinii ne

— Când?
— Astăzi, pe la prânzul cel mic.
— Kneazul vostru?
— O scăpat, eră dus la Bacău.
— Dar fiică-sa?
— Au răpit-o Tătarii dupăce au ucis toate slugile.

Mihu rămase îngrozit, unul din țărani urmă:

— Tătarii veneau despre Ștefănești și mergeau spre Bacău. La Sabaoani, le-o ieșit Balc înainte aseară și i-o risipit. Parte din ei au apucat în fugă la vale, spre Siret, parte s'au rupt în mai multe drâmbe. Una din ele s'o ascuns astă noapte în pădurile de sub dealul Mărului și ne-o lovit azi dimineață. Noroc că un om de-ai noștri, care dăduse peste ei în pădure, o venit în goana calului să ne deie de știre cu un cias înainte de sosirea lor. Am scăpat prin păduri; satul era pustiu când au venit Tătarii și i-au dat foc. Numai kneghina rămăsese cu slugile, căci vătamanul n'o vrut să creadă pe omul cu vestea și o lăsat pe stă-

până-sa să rămăie. Tătarii au ucis tot ce au găsit afară de kneghina pe care au luat-o cu dânsii și de un băiet care s'o furisat cum o putut și o venit la noi. Noi, când am văzut că Tătarii au plecat, ne-am apropiat de sat și am tăbărit aice în pădure. Așteptăm să se stângă focul, căci tot numai avem nimica de scăpat în sat.

Tocmai atunce se văzu un om călare, care venea în goană despre Apus. Când ajunsese la o bătaie de arc, Poienarii tăbăriți în pădure, îl recunoscură și-l strigară pe nume. Omul îi zări și veni la ei.

— Cum este la voi, la Crăiești, îl întrebă.

— Rău de tot, satul ars, o mulțime de oameni uciși. N'au robit pe nime, au culcat sub sabie tot ce le-o ieșit înainte, oameni sau vite.

Atunce numai Mihu, mai desmetecindu-se, întrebă:

— Incotro au apucat?

— Spre Bârlad, răspunse omul din Crăiești.

— Au robi mulți cu dânsii?

— Numai pe fata kneazului Baloș; am văzut-o cu ochii mei cum era legată pe un cal fără șea. Tătarii au trecut numai la o prăjină de tufișul în care scăpasem.

Fără a mai zice un cuvânt, Mihu întoarse calul și-l răpezi spre Chilia iar de acolo, trecând sub Piscul Ursului, gonî spre Bârlăzel. (Va urma.)

Sfat.

Contra arsurilor.

Ranele cășunate prin arsuri sau opărelî cu apă ferbinte, se pot vindeca mai ușor prin o alifie făcută din o parte unt proaspăt și altă parte gălbînș de ou, care amestecată bine la olaltă se pun pe un petec de pânză moale, iar acesta se lipește pe rana făcută. Dupăce s'a svântat încâtva alifia pusă, petecul se unge din nou, până când rana se vindecă de tot.

laudă pentru portul nostru frumos, iar noi ne folosim de al altora, care e fără gust, urât. Spune-mi, aci nu ne facem noi pe noi de răs?

Datorință sfântă avem, iubite nepoate, ca ori și unde vom fi să combatem răul obicei de a părăsi portul nostru — fie aceasta cu vorba, fie prin scrieri.

Tot mereu să ne sune la urechi vorbele :

Ori te poartă cum ție-e limba,
Ori vorbește cum ți-e portul.

Nădăjduind că îți voi mai scrie în curând, rămân al tău unchiu *Chimu.*

Poezii populare.

Suspinat'am cu amar
Toată viața înzadar,
Ochii 'n lacrimi i-am udat
Ziua noaptea ne'ncetat,
Blăstămând soarta dușmană
Că m'au lăsat fără mamă,
Să cresc tot între străini
Ca și iarba printre spini,
Să tot plâng să tot jelesc
Numai moartea să doresc.
Știu că 'n toată viața mea
Zile dulci n'oi mai avea.
Și-s închis ca în mormânt
Petrec viața suspinând.

Măgheran călcat în vânt
Cătu-i lumea eu tot plâng,
C'am pierdut un mare bine,
Pe mândra de lângă mine.
De s'ar afla cineva
Să-mi aducă pe mândra
Cât ar cere tot i-aș da.
Dar eu știu că n'o să vie,
C'am picat la grea robie.

Trandafir și-o viorea
Culese-s dela Ocna.
Frunză verde ruptă 'n cinci
De Simion Popovici.

Marele foc din Pojon.

— Vederi după foc. —

În numărul trecut am scris, că în orașul Pojon (în partea Ungariei de către Austria) s'a întâmplat un foc mare. Au ars aproape la o sută de case, mai mari sau mai mici, iar peste 5000 de persoane au rămas fără adăpost. Focul s'a aprins sub coperișul casei unui covrigar. Cei mai

mulți dintre nenorociți sunt Jidani, fiindcă dintre ei locuiau mulți în acea parte a orașului. Stângerea focului a fost tare grea, din cauză că a bătut vântul.

Chipul nostru ne arată unele vederi după foc. În partea de sus se vede o stradă, în care numai acoperișele caselor au

căzut pradă focului. În partea de jos la stânga se văd case arse, dimpreună cu scule și haine scoase din casele arse, iar la dreapta sunt o ceată de polițiști, cari păzesc hainele și lucrurile scoase din alte case ajunse în flăcări.

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 29 Maiu n.

I. P. Sf. Sa mitropolitul Ioan Mețianu din Sibiu împlinind frumoasa vârstă de 85 de ani în deplină sănătate trupească și sufletească, a fost felicitat cu căldură din toate părțile pământului românesc. Înalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul Moldovei a trimis Înaltului nostru Păstor următoarea telegramă:

„Împlinirea a 85 ani de vârstă, cu o muncă arhipastorală rodnică, în aceste vremuri grele, Vă dă dreptul a fi socotit în rândul ierarhilor mari ai sfintei noastre Biserici strămoșești.

„Din suflet doresc să fiți și fericit.

Pimen, Mitropolitul Moldovei“.

Din parte-ne încă dorim Înaltului Păstor sănătate și putere îndelungată pentru păstoria neamului în aceste vremuri grele.

Reprezentările „Reuniunii române de muzică din Sibiu”. Reuniunea română de muzică din Sibiu va reprezenta Joi, 5 Iunie st. n. 1913, în Teatrul orașesc din loc cu concursul cântăreților de operă Domnii *Stefan Mărcuș* și *Ionel Crișianu* pentru întâiadată (bilete verzi) *Secretul Susanei* (Susannens Geheimnis) intermezzo într'un act de Enrico Golisciani, muzica de Ermanno Wolf-Ferrari și *Cavalleria Rusticana* (Cinstea țărănească) melodramă într'un act de G. Targioni-Tozzetti G. Menasci, muzica de Pietro Mascagni. Prețul locurilor: Loge parterre pentru 3 persoane cor. 8. Loge perterre, pentru 4 persoane cor. 10. Loge parterre, pentru 5 pers. cor. 12. Loge rangul I, pentru 3 pers. cor. 12. Loge rangul I, pentru 4 pers. cor. 14. Loge pentru onorațori, rangul I cor. 18. Loge rangul II, pentru 3 persoane cor. 6. Loge rangul II, pentru 4 pers. cor. 8. Loge rangul II, pentru 5 pers. cor. 10. Un loc în balcon, rândul I și II cor. 4. Un loc în balcon, rândul III cor. 3. Un loc în balcon rândurile IV și V cor. 2. Cerce și Stal cor. 3. Parterre, numerizat cor. 1.50. Loc de stat, în parterre 80 bani. Loc de stat, în parterre, pentru studenți 60 bani. Galerie, numerizat, rândul I cor. 1. Galerie, numerizat, rândul II, III și IV 80 bani. Galerie, loc de stat 60 bani. Bilete de intrare se vând începând de Luni, în 2 Iunie n. la Librăria arhidiecezană și în ziua reprezentației seara la cassă: pentru membrii reuniunii începând de Sâmbătă în 31 Maiu a. c. Textul românesc al operelor se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană și seara la reprezentație, cu 50 bani exemplarul. Cassa deschisă la 7 ore. Inceputul la 8 ore seara. Reprezentația a doua (bilete sure) se va da Duminecă, în 8 Iunie, a treia (bilete galbene) Luni, în 9 Iunie n. a. c.

Parastas festiv. Invitare. Subscrisul comitet central își împlinește creștinească datorință, invitând prin aceasta pe toți membrii Reuniunii române agricole sibiene, la *parastasul festiv*, ce să va oficia, *Duminecă, la 1 Iunie a. c., în biserica din suburbiul Iosefin*, întru vecinica pomenire a răposaiilor muncitori ai Reuniunii, de pie memorie: *Eugen Brote*, fost prezident și membru onorar, *Dr. D. P. Barcianu*, fost vice-prezident, *Dr. Aurel Brote* și *Dr. Petru Șpan*, foști membri în comitet și Petru

Ciora, fost cassar și membru onorar. Inceputul la ora 10 a. m. Sibiu, 25 Maiu n. 1913. Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”. *Pant. Lucuța*, prezident, *Vic. Tordășianu*, secretar.

Indreptare. În primul nostru din numărul trecut (*Munca pentru desrobirea țaranului din România*) a rămas o greșală în coloana a doua, rândul al 6-lea de jos, unde trebuie să se cetească: „numai măsuri pe jumătate, căci nu s'a hotărât să fie silit fiecare proprietar să vândă loc de pășune. A rămas afară vorba nu. De altminteri cetitorul inteligent va fi observat singur lucrul acesta.

Correspondenții de ziare din România vor ține în zilele de 21, 22 și 23 Maiu un congres în Pitești pentru a se sfătui, cum și-ar putea îmbunătăți soarta lor. A treia zi vor face o excursiune în munții Argeșului (ai Făgărașului).

Dorim acestor muncitori harnici ai gazetelor românești izbândă în munca lor așa de folositoare.

Grindină în comune românești. După cum suntem informați, în mai multe comune din comitatul Albei-inferioare a bătut ghiața, mai mult în comuna Cerghedul-mare, unde a stricat holdele și viile. Când aducem aceasta știre la cunoștința publicului, nu putem, să nu îndemnăm din nou pe economii nostri, — căror avere toată e recolta câmpului, — să-și asigure produsele contra grindinei. Prin aceasta își fac numai lor un mare bine, căci nenorocirea poate veni în tot momentul și omul, dacă rămâne neasigurat a pierdut tot. În comuna mai sus-numită abia doi au fost asigurați. Aceștia își vor căpăta despăgubirea. Ceialalți nu. Azi, când avem bancă românească, și anume „**Banca Generală de Asigurare din Sibiu**”, care stă bucuros la îndemână oricui, nici un econom cuminte să nu întrelase a se asigura. Până la seceriș mai avem cel puțin șase săptămâni; acesta e timp lung și dacă omul se asigură, poate fi liniștit. Adresați-vă la Banca Generală de Asigurare din Sibiu, care are reprezentanți în toate ținuturile și la ori și care bancă românească. Informațiuni se dau gratuit.

Pentru bibliotecile satești am vestit de mai înainte, că dl *Vasile Stroescu* a dat cincisprezece mii de coroane, din cari să se cumpere cărți potrivite pentru popor. Pe lângă cărțile, cari se vor cumpăra, dl Stroescu a mai propus Asociațiunii și tipărirea unor lucrări de-ale lui Vasile Alexandri și Ioan Creangă, dând deosebit pentru acestea zece mii de coroane, așa că cu totul a dăruit pentru luminarea prin cărți potrivite a țăranilor nostri suma de *douăzecișcinci de mii de coroane*.

Comitetul Asociațiunii a hotărât, ca biroul în înțelegere cu membri secțiilor științifice-literare să compună o listă despre cărțile, cari ar trebui publicate cu ajutorul sumei date de dl Stroescu.

Membru fondator la Societatea meseriașilor români din Blaj. Ilustrul Domn Anton Mocsonyi de Foen, primind anuarul societății pe 1912 și apărând activitatea salutară a reuniunii noastre prin dl Petru Ionașiu ni-a trimis una sută coroane ca taxă de membru fondator. — Pentru aceasta delicată atențiune comitetul Societății meseriașilor români din Blaj îi aduce Ilustrului domn și pe aceasta cale călduroase mulțămite. Prof. *Gr. Precup*, prezident.

Dar frumos pentru fondul ziaristilor. Dl Antoniu Mocioni a dăruit pentru fondul de ajutorare al ziaristilor români o sută de acțiuni de-ale băncii *Sălăgiana* din Jibău în valoare nominală de zece mii coroane. De fapt, ele valorează mai mult.

Acest frumos dar va fi administrat ca fond deosebit purtând numele dăruitorului.

Vizitațiune canonică în Bănat. Prea Sfinția Sa, episcopul Lugojului a început să viziteze parohiile eparhiei. Mai întâiu a vizitat Reșița, locul de naștere al Prea Sf. Sale, apoi celelalte comune din acest ținut. Pretutindenii a fost primit cu cea mai mare dragoste și cinste și pretutindenii a revărsat izvorul bogăției de învățături bune.

„Fundațiunea pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria”. După cum vestește epitropia acestei fundațiuni, dela 1 Ianuarie a. c. până la sfârșitul lui Aprilie au intrat 9263 cor., așa că starea fundațiunii e de 49 mii 651 cor. 44 bani.

Rescumpărarea felicitărilor. Dl *Constantin Tipuriță*, învățător în Vale și-a rescumpărat felicitările de ziua onomastică, dăruind fondului excursiunilor școlare din Vale suma de 5 coroane.

Direcțiunea Cordianeii din Fofeldea roagă pe toți cei interesați a lua la cunoștință, că dela 1 Iunie n. a. c. să strămută cu poșta dela Hosman la Nocrich. Dela data aceasta orice trimiteri sunt a i-se adresa: Hoföld, Ujegyház, P. R.

Conferență cu schiopticonul despre viața Mântuitorului Christos a ținut părintele *Ioan Popa* din Săliște în comuna Mag (comit. Sibiului). Poporul a primit cu mare bucurie și evlavie frumoasele învățături date în legătură cu cele 40 de icoane și-și exprimă și pe calea aceasta mulțumita sa.

Socotelile Bibliotecii populare a Asociațiunii pe anul 1912. Dl Tăslăuanu, secretarul administrativ al Asociațiunii, a prezentat socotelile, din cari se vede, că pentru *biblioteca populară* Asociațiunea a cheltuit 22 mii 360 cor. 93 bani și a încasat 21 mii 102 cor. 63 bani, rămânând un deficit de 1258 cor. 30 bani. Pentru cărțile trimise la bănci și la librării mai are să ia 2650 de coroane, așa că deficitul e acoperit.

Indemnăm de nou cu tot dinadinsul pe toți Românii știutori de carte și și neștiutori, dar cu copii de școală, să se facă membri ajutători, ca să aibă fiecare bibliotecă sa.

S'a pierdut un vițel de un an și 4 luni, de culoare roșu-vânat. Cine știe ceva, dacă s'ar fi rătăcit prin vr'o comună sau pădure, binevoiască a înștiința la cancelaria comunală din Sebeșul de jos (Oltăsesebes) sau pe păgubașul Toma Bucurenciu din Sebeșul de jos Nr. 13.

La fondul casei împreunate cu hală de vânzare al Societății meseriașilor români din Blaj au intrat următoarele contribui benevole: Dr. Ioan Cuparescu, medic, Viena 10 cor.; Dr. Onisifor Ghibu, Sibiu, Liviu Dumitrian, preot Cricău, Dr. Ioan Colțor, profesor de teol. Blaj, câte 2 cor.; Ioan Becicheri, preot Boz, Dr. Horia Petrescu, Brașov, Aurel Esca, Sibiu, Iuliu Popescu, Sibiu, Nicolae Aron Solomon, prot., Teacă, George Pop, preot, Mihail, Miron Dascăl, preot, Cetatea de baltă, Augustin Podoabă, preot, Bicaz, N. Buga, achizitorul băncii generale, Sibiu câte 1 cor.

Columna lui Traian în București.

Dl Dr. Istrati, care făcuse propunerea la adunarea de simpatie pentru Italia (în sala „Dacia” din București), ca să se facă o copie de pe columna lui Traian din Roma și să fie apoi așezată în București, a făcut aceeași propunere și în senatul României. Senatul a primit cu aplauze propunerea, iar guvernul a declarat, că va da orice sumă se va cere spre scopul acesta.

Veste bună. Din *Biblioteca Școlariilor*, care se publică sub îngrijirea dlui profesor seminarial Dr. Vasile Stan din Sibiu, s'au răspândit printre școlarii noștri peste șasezeci mii de exemplare. Nici nu ne mirăm, când e așa de bună și de eficientă. Au apărut până acum zece numere, cu un cuprins ales, plin de învățătură și moralizator. Atragem de nou atențiunea tuturor asupra ei. (Cuprinsul bibliotecii l'am publicat în numărul trecut al foii).

Caz de moarte. Cu durere aducem la cunoștința rudeniilor și cunoscuților încetarea din viață a mult iubitei noastre fetițe *Otilia*, întâmplată în 23 Maiu n. a. c. În mormântarea a avut loc Duminică în 25 Maiu n. în Sadu. Fie-i țărîna ușoară! *Dimitrie Săvoiu* și soția *Marioara*, ca părinți.

La „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu” cu prilejul serbării pomilor și a păsărilor din Veștem, s'au înscris următorii membri ordinari cu taxa de 4 cor. anuali și anume: Dr. Victor Raicu, avocat în Sibiu; Ioan Baci, vice-notar, Alexandru Bosdoc și George Dănilă Bosdoc, economi, Emilian Ciora, vice-primar, Nicolae Căraș, oficial la firma italiană, Ioan Coman, econ., George Dorobanț, pădurar, Moise Dorobanț, cantonier, Ioan Andrei Dorobanț, comerciant, Ioan Grecu, mare-comerciant (Ocele mari), Nicolae Hurubeanu, ospătar, Iorgu Milea, primar, George Milea jun., magaziner la firma italiană, George I. Morariu, econ., George Munteanu, jurat comunal, Ana Petrișor, văduvă de învățător, Nicolae Savu și Constantin Velțanu, economi, toți din Veștem.

Un examen. Ni se scrie din *Amnaș* (protopopiatul Săliștei): La 5 Maiu a fost examenul de fine de an la școala noastră. Delegat protopopesc a fost părintele Ioan Popa din Săliște, raportori d-nii învățători C. Tipuriță din Vale și A. Gherman din Săliște, precum și părintele N. Răchitan din Galeș. Tot poporul din Amnaș a fost de față mai ales după ce aflase, că părintele Popa va ține o prelegere cu schiopticonul. După examenul reușit foarte bine, părintele Popa a vorbit timp de aproape 2 ore despre viața Mântuitorului nostru Isus Christos arătând și vre-o 40 de chipuri frumoase. Poporul a mulțumit cu căldură prelegătorului neobosit. *Ioan Predovici*, paroh gr.-ort.

Câți învățători sunt în Ungaria? Înainte de-a se apuca să croască o nouă lege pentru salarizarea învățătorilor, ministrul de instrucțiune a făcut un recensământ al lor, constatându-se, că în Ungaria și Transilvania sunt 32 mii 24 învățători și învățătoare, din cari 23 mii 500 la școale confesionale și comunale, iar 8524 la cele de stat.

După cum se vede, sarcina școlilor primare e și acum partea cea mai mare în căruia țăranilor, iar unde face statul o școală, încunjură legea, căci introduce o limbă străină pentru învățământ.

Examenul analfabeților din Pata (comitat. Cluj).

A doua zi de Paști s'a ținut în comuna *Pata* examenul celor treizeci de țărani, cari au învățat anul acesta carte. Intre ei erau și oameni cărunți. Toți cetiau respicat și scriau bine. Examenul a fost condus de părintele *Hodărneau*, întrebarile le-a pus dl *E. Micla*, învățător. După examen, dl *Aron Damian*, student la universitatea din Cluj, a ținut o conferință foarte frumoasă despre *Limba și portul național la Români*. S'au arătat apoi frumoase chipuri cu schiopticonul: Patimile Mântuitorului, vederi și porturi naționale, vitejii cei mari ai neamului Stefan cel Mare, Neagoe Basarab, Negru-Vodă, Regele Carol la Plevna și altele. Chipurile au fost arătate de dl *G. Păcurariu*, student la universitatea din Cluj.

A fost o zi frumoasă, căci a dovedit râvna pentru cultura națională românească.

„Insoțirea de credit din Drăguș” (comitatul Făgărașului), care a avut un venit curat de 711 cor. (în 1912) a dat pentru scopuri culturale și de binefacere suma de 232 cor., adică *peste 32 la sută*, cea mai mare cotă, pe care a dat-o vre-o bancă românească pentru astfel de scopuri.

Minte iscoditoare. În *Cincșor* (lângă Olt, nu departe de Făgăraș) trăesc frații *Petru și Pavel Munteanu*, doi oameni tineri și buni măiestri. Amândoi au o minte iscoditoare de tot felul de lucruri. Au iscodit un clavier, care cântă și flueră, un războiu nou și legături automate (cari leagă singure) pentru vagoane. În timpul din urmă au iscodit și o tricicletă, cu care poate umbla omul pe apă ca și pe uscat. La 18 Maiu n. frații Munteanu au anunțat, că vor umbla cu tricicleta lor pe apa Oltului lângă Făgăraș. După ce o comisiune, compusă din ajutorul de primar, din căpitanul orașului Făgăraș și dl Dr. Șenchea avocat, au constatat, că într'adevăr se poate umbla pe apă cu mașina aceasta, l-au lăsat să se arete în public. Peste o mie de oameni s'au adunat să admire iscusința celor doi frați. *Petru Munteanu* s'a așezat pe tricicletă și a umblat pe Olt în sus și în jos ca și când ar fi pe uscat.

Suntem mândri de aceasta dovadă nouă despre iscusința minții românești, cu atât mai vădit, că nu e vorba de oameni, cari să fi învățat la cine știe ce școli mari.

Puiu de Român. Dl Nicu Filipescu a înființat, când a fost ministru de războiu, un liceu de opt clase, în care se învață studiile dela alte licee (gimnazii, dar elevii sunt organizați militarmente. Directorul liceului și câțiva profesori sunt ofițeri. Școala aceasta e la Mănăstirea Dealului (lângă Târgoviște) unde se păstrează capul lui Mihai Viteazul. Elevul Gotcu, în etate de 12 ani, se îmbolnăvise de apendicită (aprinde la mațul cel orb) și trebuia să fie operat. În ziua, când să se facă operația, ofițerul de serviciu căută să-l îmbărbăteze. Gotcu luă poziție militară (de haptah) și zise: „Domnule locotenent, mă rog cu supunere, n'aveți nici o grijă!” Apoi își comandă singur: „Elev, drepti! Elev, înainte marș!” și plecă în marș militar la masa de operație (unde avea să fie tăiat), se urcă pe ea fără nici un ajutor, își legă picioarele cu curele și punându-se pe spate zise: „Domnule locotenent, porunciți!” Operațiunea a isbutit foarte bine, iar când s'a rentors, după câteva zile, între conșcolarii săi, aceștia l-au primit cu aplauze mari.

Adevărat puiu de Român!

Pildă bună.

Ni se scrie din *Mercurea*: La întâiu Maiu, mergând la Poiana (Sibiu-lui) des-de-dimineață, văzurăm falnicii meseriași cum străbăteau străzile cu muzica instruată de dâșii și foarte bine organizată. Cântau de îți umpleau inima de bucurie, când auziai marșul soldatului român. Fraților meseriași de pretutindenea, fiți Români verzi într'o unire ca Poienarii! — *Ioan Aciu*, măiestru rotariu.

Banca Arieșana din Turda a dat 1153 cor. 92 bani (adecă 8 la sută) din venitul ei curat pentru scopuri culturale.

Fond de bucate și Reuniune de femei în Cornești. La îndemnul vrednicului preot *Silviu Popa* din *Cârnești* (Țara Hațegului), Românii de-acolo au înființat un fond de bucate pentru ajutorarea sfintei biserici. Numai decât la înființare s'au înscris 50 de poporeni cu mai mult de o sută de măsuri de bucate. Iar femeile au înființat „Reuniunea sf. Maria” pentru înfrumusețarea bisericii. La înființare s'au înscris 60 de membre, plătind multe taxe înainte.

Comandant suprem al honvezimii a fost numit generalul *T. Roth*.

Isprava unor ofițeri ruși beți. Beția, și încă cea de rachiu, bântuie mai grozav în Rusia, unde nu numai oamenii de treapta cea mai de jos se îmbată cu otrava aceasta, dar chiar și ofițeri. În stare de beție săvârșesc apoi cele mai ticăloase fapte, după cum am mai arătat în câteva rânduri. Iată o nouă ispravă a unor ofițeri ruși beți.

La granița Galiției, unde este un pod peste care trece trenul, capătul podului de cătră noi e păzit de soldați de-ai noștri. Trei ofițeri ruși din partea cealaltă se plimbau în apropierea podului. Ei erau beți. Unul dintre ei se rămăși cu ceilalți, că el va trece podul și va lua pușca soldatului nostru. Ofițerul isbuti să se apropie de soldat, dar acesta îl străpunse cu baioneta și-l omori.

O căruță furată cu cal cu tot. Hoțul, care a furat unui țăran din Șura-mică căruța cu cal cu tot, a fost prins. E un om slab cunoscut și din alte fapte rele, cu numele Nicolae Prumar. Acum e în temnița din Brașov.

Un om omorât de automobil. Pe drumul Șelimbărului (lângă Sibiu) trecea un automobil condus de Românul din Țară Ion Corcodel. Văzând doi oameni pe jos înaintea automobilului, Corcodel a dat signalul, iar când cei doi nu s'au ferit destul de iute, a întors cârma așa de tare, încât automobilul s'a răsturnat în șanț rănind greu pe șofer. Unul dintre călători s'a ferit, din nenorocire, tot în partea, în care s'a răsturnat automobilul așa că mașina l-a lovit în cap și l-a omorât. Șoferul Corcodel a fost dus în spital. Cel omorât e Mihai Șoban din Comloșul slovac (comitat. Bichiș), tovarășul lui fugise, când s'a întâmplat nenorocirea.

Casa națională a Slavilor în Pesta. Slovaci, Cehii și alți Slavi din Pesta au făcut toate pregătirile trebuincioase, ca să-și clădească o casă mare în Pesta, unde să se adune toate societățile lor naționale. Pe cât de mult ne bucură pe noi Românii orice întărire a fraților de luptă slovaci, pe atât de mult fac bale veninoase la gură șovinistii dela gazetele jidano-maghiare din Pesta.

Nuntă împărătească. La cununia fetii împăratului Wilhelm al Germaniei au fost ca oaspeți, pe lângă mulți alți principii germani, și împăratul Rusiei Nicolae și regele Angliei Gheorghe. La mesele întinse în sălile cele mari ale palatului împărătesc din Berlin s'au ospătat peste o mie de persoane.

Din Bonțida. Ni se scrie: A doua zi de Sfintele Paști s'a ținut aici petrecere populară cu producțiune teatrală și muzicală, care s'a dat în favorul nouedificândei biserici. Au participat aproape toți parohienii, cu mic și mare, astfel că prin sprijinul lor material și prin numărul frumos, au dovedit și de astădată însuflețirea și dragostea față de cele mai sfinte instituțiuni, de biserică și școală, pentru cari — deși materialicește nu sunt situați prea bine — jertfesc cu drag. De remarcat este purtarea corectă a tuturor celor prezenți, prin beace se deosebesc nu numai cu ocaziunea ăstorfel de conveniri de consătenii lor streini..., ci între toate împrejurările, pentruce sunt lăudați chiar de inteligența străină de naționalitate, din loc. Dovadă, că sunt ascultători de sfaturile dragostei de biserică și școală împărtășite lor de harnicul preot, dl Augustin Cupșa, care totdeauna dă păstorilor săi îndrumările de lipsă. Venitul curat dela petrecere a fost 72 cor.

Cor.

Bani sosiți din America și din România. După cele mai nouă date statistice, în anul 1912 au sosit din America prin postă suma uriașe de 168 milioane, 238 mii 797 coroane, iar din România 2 milioane 903 mii 828 cor. La sumele acestea ar trebui să mai adăogăm, dacă le-am cunoaște, și banii trimiși prin bănci precum și cei aduși de emigranți în buzunar.

Pe bicicletă în jurul pământului. Tipograful Andrei Caracaleanu din România a început să facă ocolul lumii pe bicicletă, timp de cinci ani. Ca să aibă cu ce trăi, va vinde cărți postale ilustrate. El e deprins cu călătoriile lungi, căci în anul 1902 a făcut pe jos drumul dela Paris la București, călătorind 59 de zile.

Primejdia holerei. Comandantul corpului de armată din Timișoara a înștiințat pe autoritățile civile, că în Niș și Piroș, orașele în Serbia, sunt bolnavi de holeră. De aceștia se presupune, că mai sunt și în alte locuri.

Acum aflăm, că s'au constatat două cazuri de holeră și la noi în Bănat, aproape de Dunăre.

Să cinstim meseriile! Cu cât e un popor mai cult, cu atât cinsteste mai mult meseriile și peste tot orice muncă cinstită. E știut, că în familia împărătească germană fiecare membru trebuie să învețe o meserie, dar nu numai de formă, ci temeinic. Fostul împărat Frideric al Germaniei (tatăl celui de-acum) eră mândru, că știă să facă ghete.

Acum nu se mai mulțumesc numai bărbaii din clasele înalte să lucreze ca orice meseriaș, ci au început și domnișoarele. În Danemarca sunt două contese (grofoici), cari își au atelierul lor de tâmplărie, unde lucrează mobile. Nu de mult d-șoara Ana Berntsen, fca unui ministru danez, a luat diploma de măiestru tâmplar (măsar), lucrând un dulap foarte frumos, pe care l-au examinat alți măiestri tâmplari din Copenhaga (capitala Danemarcei).

Creșterea igienică a copiilor.

(Urmare).

III. Alăptarea copilului.

Indată după naștere, copilul simte trebuința să doarmă, de aceea nici nu-i dăm numai decât să sugă. După vre-o trei ore i se dă țâța. Dacă mamei nu-i vine numai decât laptele, să nu dea copilului apă cu zahăr sau teiu, ci puțin lapte cald cel de vacă amestecat cu o parte apă, care a fost *fearță mai întâiu*, altminteri se îmbolnăvește.

De e sănătos, copilul născut doar me toată ziua și numai tot la 4 până la 6 ciasuri cere să sugă. Incepând din ziua a doua sau a treia cere mai des.

Pentru orice mamă e o datorie sfântă să-și alăpteze copilul, căci laptele mamei e hrana cea mai potrivită pentru copil. Dar alăptarea e folositoare și pentru sănătatea mamei.

Puțin timp înainte de facere și îndată după facere țâțele mamei conțin un lapte subțire și limpede, *corasta*. După ce a supt copilul corasta, i se curăță intestinele (mațele) de materia negricioasă, care s'a adunat în ele înainte de naștere. În felul acesta nu e trebuință să se dea copilului încă din cele dintâi zile ale vieții lui leacuri de curățire, cari și de-l curăță, dar îl și slăbesc.

Cu încetul corasta dispăre, laptele devine tot mai puțin apos și după 8—10 zile capătă grosimea și gustul obișnuit.

Când dă țîța la copil, mama în cele dintâi zile după facere va rămâneă culcată întorcându-se într-o parte, iar dela a șasa zi înainte când va da copilului să sugă, ea va șede răzămându-se cu spatele de perini.

Timpul, când i se dă să sugă și timpul, cât are să țină suptul, trebuie regulat dela început, pentruca să deprindem copilul cu rânduiala și să-l ferim și de îmbolnăviri, când suge fără socoteală. Dela a doua sau a treia zi după naștere copilul să nu sugă ziua decât la cel puțin două ore odată, iar noaptea la trei sau patru ore odată. Copiii, cari au împlinit vârsta de două luni, să sugă noaptea și mai rar decât la fiecare patru ore. O alăptare să nu țină niciodată un sfert de oră, așadară (10 până la cel mult 12 minute).

După fiecare alăptare să se șteargă sfărul țîții cu o cârpă curată și moale pentruca uneori se întâmplă de se fac crepături pe el, cari dor. Deasemenea se va spăla gura copilului de mai multe ori pe zi cu o cârpă curată muiată în apă foarte curată, ștergându-i bine limba, cerul gurii, gingiile și fața din lăuntru a buzelor și buzele. Aceasta o facem, pentruca în gură sunt totdeauna rămășițe din laptele supt, care se înăcrește și ajungând în stomac produce dureri de rânză (inimă), de cari și așa suferă copiii de țâță des. În apa, cu care-l spălăm în gură, nu punem zahăr, cum obișnuiesc unii, pentruca atunci rămâne dulceață în gură, care încă se înăcrește.

Înainte de luna a șasa să nu dea copilului nici un fel de mâncare, afară de laptele mamei. În privința aceasta se fac la noi multe și mari greșeli, căci multe mame dau și copilului câte ceva din mesteacăta lor din gură. Am mai spus odată, că la nici un popor nu mor atâția copii mici, ca tocmai la poporul nostru. *Cei mai mulți mor de boale de stomac (de inimă), ceea ce dovedește, că mamele lor proprii i-au omorât dându-le mâncare nepotrivită.* Un adevărat păcat strigător la cer săvârșesc ma-

mele, cari cred că fac un lucru plăcut lui Dumnezeu oprind copilului țâța în unele zile mai ales din postul cel mare (Vinerea Paștilor) și dându-i atunci ceva bucate de post amestecate. Chiar nici dela omul mare, de e bolnav, nu cere rânduiala bisericească post, necum să ceară așa ceva dela un copil de țâță, pe care o mică greșală cu privire la hrana lui îl omoară. Medicii (doctorii) noștri știu multe povesti în privința aceasta.

După ce au trecut șase luni și i-au eșit copilului cel dintâiu dinte, i se poate da copilului odată pe zi și totdeauna la aceeaș oră puțin lapte de vacă curat sau puțină zeamă dulce de carne cu griș (gris), cu jîmblă sau puțin ou fert moale. Măncarea aceasta să fie caldică întocmai cum e laptele de țâță. Să nu se dea însă copilului în gură o sugătoare făcută dintr-o cârpă, în care s'a pus zahăr și pâne sau altă mâncare, căci aceasta îi strică rânza.

Copilul poate fi lăsat să sugă la altă femeie numai când mama suferă de o boală mai îndelungată, care o slăbește mult și care strică laptele sau îl oprește; se mai poate întâmpla de se îmbolnăvesc sfărurile țâțelor așa de rău, încât mama nu mai poate suferi suptul copilului. De femeie străină trebuie să ne ferim la alăptat, căci nîcînd nu putem ști, dacă nu e cumva bolnavă, mai ales în ziua de astăzi, când sunt atâtea boale ascunse printre oameni.

Când începe eară menstruațiunea (perioada, lunile) la o femeie, care are copil de țâță, ea poate să-i dea să sugă și mai departe, dacă nu-i face rău, adică copilul nu are mereu vărsături și urdinare; când rămâne însă de nou însărcinată, trebuie să înceteze cu alăptarea. (Va urma).

Știri economice.

Curs pentru valorizarea plantelor medicinale (de leac) se va ține dela 29 Iulie până la 6 August n. în Cluj. Se primesc preoți și învățători. Cererile să fie adresate până la 10 Iulie n. către ministrul de agricultură. Cei primiți capătă locuință gratuită și 24 cor. cheltuieli de drum. La cursul acesta li se vor face cunoscut modul de culegere, de împachetare, de transportare și de valorizare a plantelor medicinale, cari cresc sălbatic. Sunt unele, cari se vînd și cu 5—10 cor. chilogramul!

Indemnăm cu tot dinadinsul și pe stimaii noștri preoți și învățători să se gîndească la acest curs, la care ar fi bine să ia parte și de cei dela munte, și de cei dela câmpie. Sperăm, că se va găsi apoi vr'unul, care să publice toate învățăturile câștigate acolo în foaia noastră, ca să profite cât mai mulți de ele.

Schimbare de târg de țară. Ministrul de comerț a îngăduit, ca târgurile de țară dela 24 Martie și 24 Iulie nou din Orlat să se țină de-acum înainte la 7 și 8 Aprilie și la 28 și 29 August nou, și anume la 7 Aprilie și 28 August târgul de vite, a doua zi cel de mărfuri.

Scăderea taxelor de călătorie pentru meseriași. Camera de comerț și de industrie din Murăș-Oșorheiu a cerut dela ministrul de comerț, ca meseriași, cari merg la târguri de țară cu mărfurile lor, să plătească taxe mai mici pe tren. Răspuns n'a primit încă, dar și de va primi, nu credem să fie favorabil. Taxe scăzute plătesc în Ungaria numai cei ce nu muncesc.

Ultime știri.

Temeri de războiu între aliați.
Neînțelegerile între Bulgaria și Serbia sunt atât de încordate, încât e temere că foarte curând se poate porni războiu între aceste două țări.

Serbia și Grecia trăgănează mereu subscrierea preliminarelor (condițiilor) de pace în Londra. Imputernicitul Bulgariei a declarat, că dacă Serbia și Grecia tot trăgănează lucrul, atunci Bulgaria o să încheie singură pace cu Turcia.

Din România.

La București au fost în zilele trecute mari desbateri — între conducătorii țării — asupra hotărârilor dela Petersburg cu privire la Silistra. Mulți nu vreau să se mulțumească numai cu fâșia de pământ de lângă Silistra. Dar în urma mai multor lămuriri date de guvern, desigur că o să rămână așa după cum s'a hotărât, fiindcă mai mult cu greu s'ar putea câștiga fără vârsare de sânge.

Procesul Deji-Lukaci

se desbata din nou înaintea tribunalului din Budapesta. Acuzatul Deji are trei apărători. S'a început ascultarea martorilor. Despre decursul procesului vom scrie în alt număr.

Poșta Redacției și a Administrației.

Toderaș. Să trimiță.

Mândra. Darea de seamă apare într'un număr viitor.

D. Săbăilă, Cornia. Foaia se espedează regulat de aici.

Toate scrisorile adresate nouă pertru inseratul cu o »Contabilă« s'au trimis respectivei.

Ioan Suciu, New Castle Pa. Toate cele dorite s'au trimis în 11 Maiu n.

Grigore Moisescu, România. Romanul

„Cu paloșul“ tipărit separat nu se află

Mog. Raportul va apare în numărul viitor.

Târgurile de țara.

(Ziua târgurilor e după *calendarul vechiu*).

18 Maiu: Monor.

19 Maiu: Făget, Gyoma, Silinghia, Vinga.

20 Maiu: Bioziod, Bozovici.

21 Maiu: Zam.

22 Maiu: Capolnoc-Mănăstur, Dej, Orăștie, Zelau.

23 Maiu: Ciacova, Hunedoara, Olpret, Sâmbăta-de-jos.

24 Maiu: Mociu.

26 Maiu: Beba-veche, Komárom (Uj-szöny), Vințul-de-sus.

27 Maiu: Agnita.

29 Maiu: Jibău.

30 Maiu: Aleșd, Ghialacuta.

31 Maiu: Mălăncrav (Almakerék), Câmpeni, Cluj, Proștea-mare, Șimleul-Silvaniei.

1 Iunie: Deta (Timiș), Săliște (com. Sibulul).

2 Iunie: Aletea, Alibunariu, Bichiș, Cianadul sârbesc și nemțesc, Comloș (Bănat), Ghiergio-Sân-Miclăuș, Gyertyámos, Lechința, Periamos, Silimegi, Zarand.

3 Iunie: Capolnaș, Crișpatac, Ilia, Sighetul-Marmației, Zlagna.

4 Iunie: Baghion, Ciachi-Gârbău, Jimborul-mare, Lăpușul-românesc.

Loc deschis.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra mașinilor și motoarelor de benzin dela fabrica *Adam*, al cărui reprezentant pentru Transilvania e dl *Ioan Schieb*, conducătorul Hotelului Bonfert din Sibiu. Vezi inseratul din foaia de azi.

Prețul bucatelor

In SIBIU la 27 Maiu st. n.

Grâu	Cor. 17.60 până 19.20 de hectolitru
Săcară	13.40 „ 14.— „
Orz	13.60 „ 15.— „
Ovăș	9.— „ 10.80 „
Cucuruz	12.40 „ 14.— „
Cartofi	4.— „ 5.50 „
Fasole	— „ — „
Făină Nr. 3	85.20 „ 85.20 la 100 chilo
„ „ 4	84.40 „ 84.40 „
„ „ 5	83.80 „ 83.80 „
Slănină	160.— „ 170.— „
Unsoare de porc	170.— „ 174.— „
Său brut	56.— „ 60.— „
Său de lumini	80.— „ 88.— „
Său de lumini topit	104.— „ 104.— „
Săpun	66.— „ 66.— „
Fân	5.20 „ 8.40 „
Lemne de foc neplutite	11.10 „ 11.40 la met. cub
„ „ plutite	10.20 „ 10.70 „
Spirit rafinat	2.10 „ 2.15 la 1 tru „
Spirit ordinar	2.06 „ 2.12 „
Carne de vită pentru supă	Cor. 1.20 până 2.— la chilo
„ „ friptură	1.60 „ 2.— „
„ „ vițel	1.— „ 1.80 „
„ „ porc	1.20 „ 2.— „
Ouă 10 bucăți	—,50 „ —,57 „
Un pătrar de miel	—,90 „ 2.80 „
Carne de cal	—,80 „ 1.20 „

In BUDAPESTA 28 Maiu st. n.

Grâu de Tisa 78 chilo	Cor. 11.05 până 11.27 la 50 chilo
„ „ 79	11.25 „ 11.40 „
„ „ 80	11.35 „ 11.47 „
„ „ 81	11.40 „ 11.55 „
Săcară	9.50 „ 9.55 „
Orz	8.55 „ 8.90 „
Ovăș	10.10 „ 10.80 „
Cucuruz	8.15 „ 8.30 „

Prețul banilor in 28 Maiu n.

	cumpărat:	vându
Galbeni	Cor 11.32	11.47
100 Lei, hârtie	92.80	93.60
100 Lei, argint	90.—	93.—
Lire turcești, aur	21.40	21.50
1 funt sterlingi englezești	24.—	24.12
100 marce, aur	117.60	118.05
100 hârtie	117.60	118.05
Napoleon	19.06	19.16
100 Ruble rusești, hârtie	252.75	254.20
100 „ argint	242.—	245.—

Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului“.

Nr. 1101—1913. 1028 1—2

Publicare de esarândare.

Comuna Szelistye (Săliște), comitatul Szeben, esarândează pe un period de 5½ ani, începând din 1 Ianuarie 1914 până la 30 Iunie 1919, hotelul comunal din piața comunei.

Esarândarea se face pe calea unei licitațiuni publice verbale împreună cu oferte închise. Licitațiunea se va ține în 22 Iunie a. c., la oarele 10 a. m., în sala de ședințe a oficiului comunal.

Prețul strigării e arânda anuală actuală, suma 35.5 coroane. Condițiunile de licitare se pot vedea în decursul oarelor de oficiu la primăria comunei.

Szelistye (Săliște), in 19 Maiu 1913

Primăria comunei.

Nr. 675—1913. 1035 1—1

Publicațiune.

Comuna Szentjánoshegy (Nucet) esarândează în licitațiune publică, ce se va ține în 3 Iunie 1913 st. n. a. c. în cancelaria comunală, dreptul său de vânat pe 6 ani și adecă din 15 August 1913 n. până în 15 August 1919 st. n. Prețul strigării: 12 coroane. Vadiu 10%. Condițiunile se pot cerceta zilnic în cancelaria comunală.

Primăria comunală.

Nr. 572—1913 1041 1—2

Publicațiune.

Comuna Orlat închiriază case clădite din nou în colonia demunte „Duși“, foarte potrivită spre scopuri de cură de aer și de a vără.

Condițiunile să pot afla la

Rrimăria comunală.

Anunț.

Se angajează 4 servitoare la „Villa Cosma“ din Călimănești-Căciulata în România, având a intra în serviciu cu finea lunei Iunie st. n.

1032 1—1

Informațiuni se dau în Sibiu, Strada Schewis Nr. 15.

Pentru pantofari.

La subscrisul se află de vânzare o mașină de cusut cu cilindru, în stare foarte bună, fiind numai puțin folosită. Lăzar Muntean în Turnișor Nr. 177 (Kis-torony, per Nagyszeben). 1038 1—1

Un măiestru morar

își caută un alt loc la o moară de apă sau și cu motor. Doririi binevoiască a adresa scrisorile la administrația „Foi Poporului“, de unde se vor trimite respectivului.

1027

Cele mai frumoase

Ilustrate

Vederi din Sibiu, Porturi naționale, ilustrate artistice și pentru orice ocazii, apoi

Hârtii pentru scrisori

dela cele mai simple până la cele mai fine și mai moderne, în diferite calități și colori moderne se află, cu prețuri ieftine, la

Librăria dela

Foaia Poporului

Sibiu

Strada Măcelarilor Nr. 45.

Probați numai odată și vă veți convinge.

De vânzare

sunt două mașini (garnituri) de îmblătit bune și ieftine, la G. Maxim, comerciant în Avrig (Felek, Szeben megye). Plata se poate face și în rate.

Pastă de dinți

KALODONT

apa de gură

Dentist

Virgil Muntean

SIBIU

Str. Urezului (Reisergasse) 17

Pune dinți

in cauciuc și de aur cu
— prețuri moderate. —

Moșie de vânzare.

O moșie, cuprinzând pământ arabil, fânaș, pășunat și vii, cu case de locuit, — grajduri și alte dependente, sesiunea internă 1¼ jugăre, în total 25 jugăre, — vinde Remus Lupescu, cu preț excepțional de modest. Departe de Blaj 18 chilometri, comunicație foarte bună. Adresați-vă lui Ioan O. Damian învățător în Roșia de Săcaș (Székesveresegyháza) posta în loo. 1037 1—3

Unelte pentru pantofari

la 200 calapoade diferite, precum și toate celelalte unelte trebuincioase la un atelier de pantofarie, sunt de vânzare, din cauza morții măestrului respectiv. Adresa se poate afla la administrația acestei foi.

1026

Lucrați la întărirea neamului

**sprijinind meseriașii, comercianții
și toate întreprinderile românești !!**

**Spre a înlesni orice comande și
cumpărări, dăm aici pentru iubirii
nostre cetitori firmele românești**

**de mai jos. — E datorința națională
a sprigini pe ai noștri și a lucra
la întărirea neamului românesc !!!**

Numele	Meseria	Strada Nr.
Aldea A.	Ospătar	Rosmarin 1
Aranyasi Ioan	Comerciant	Măcelarilor 7-9
Aron Zaharie	Cismar	Nouă 12
Avrigean George	Pardositor	Graben 9
Baciu George	Măsar	Șaguna 16
Baciu Ioan	Cismar	Ocnei 17
Ban Constantin	Curelar	Faurilor 7
Ban Vasilie	Prăvălie de păpucărie	Ocnei 7 Faurilor 16
Banca generală	Asigurări pe viață și contra focului	Baier 1
Becan Vasilie	Faur	Heuplatz 6
Bendorcean George	Văpsitor și zugr. de firme	Cisnădiei 36
Bologa Ioan	Pantofar	Rosenanger 5
Bordea N. Ana	Ospătărie	Rosspatz 2
Bordea Nicolae	Cismar	Rosspatz 2
Borjea Ioan	Cojocar	Faurilor 19
Bota Petru	Croitor de cost. săliștenești	Turnului 7
Bratu Nicolae	Tipografie și Librărie	Măcelarilor 12
Brode Liviu	Restaurant	Palatul Habermann
Candrea Ioan	Birou de informațiuni	Măcelarilor 23
Chidu Iosif	Măcelar	Weinanger 10
Chirilă Ioan	Măcelar	Faurilor 7
Chirca Axente	Pielar	Rideli 20
Clojan Ioan	Pantofar	Kempel 12
Coman Nicolae	Cismar	Ocnei 27
Cora Teodor	Cismar	Lederer 11
Crișan M. G.	Croitor de cost. săliștenești	Faurilor 6
Crucișă Florea	Croitor	Bruckenthal 17
Doboi Teodor	Comerciant de manufact.	Piața-mică 14
Dragoș Constantin	Pantofar	Măcelarilor 14
Dămian Nicolae	Șăpcar-cojocar	Ocnei 24
Dușoiu și Leucă	Arhitecți și întreprinza- tori de zidărie	Poplăcii miei 19
Feldorean Petru	Pantofar	Ranicher 1
Ferenți Ioan jun.	Zidar diplomat	Bisericei 16
Gâldean Ioan	Pantofar	Wachsmann 5
Grün Aurel și frațele	Prăvălie de manufact.	Măcelarilor 5
Hedu Lazar	Zidar	Șurii-mici 5
Hîra Ioan	Croitor de cost. săliștenești	Gușteriței 3
Holt Stefan	Croitor	Faurilor 13
Hoza Vasilie	Comerciant	Lungă 34
Iancu Paraschiva	Ospătărie	Rosenanger 7
Jinga Iosif	Pantofar	Gușteriței 48
Lazar Constantin	Cismar	Ocnei 32
Limpede George	Cismar	Rosenanger 9
Limpede Ioan	Pantofar	Faurilor 4
Lucian Alexandru	Cismar	Ocnei 22
Lupu Vasilie	Pantofar	Schlangen 6
Măcelariu Ilie	Magazin de lemne de foc și de clădiri	Gușteriței 29
Maier Andreiu	Pantofar	Schwimmschul 39
Maniu Victor	Frizer	Weinanger 6
Mânzat Coman	Măcelar	Faurilor 6
Moga Stefan	Franzelar (covrigar)	Mönchhof 4

Numele	Meseria	Strada Nr.
Mânzat Ioan	Măcelar	Faurilor 12
Marcu Iosif și fiu	Pardositor	Schützen 19
Marcu Nicolae	Tapejer	Măcelarilor 17
Marian Iacob	Cismar	Jungewald 2
Marian Petru	Cismar	Bisericei 15
Mihălțan M.	Pantofar	Turnului 21
Mihălțan Ioan	Pantofar	Faurilor 6
Moldovan Teodor	Cismar	Gușteriței 85
Murășan Nicolae	Măcelar	Faurilor 16
Nadasdy N. S.	Comerciant	Piața-mică 31
Nadasdy N. S., Filială	Comerciant	Cisnădiei 30
Nedeleu Nicolae	Acoperitor de case cu țiglă	Rosmarin 12
Nemeș Alexandru	Faur	Ocnei 34
Nicola Ioan	Cismar	Ocnei 24
Onișiu N.	Băcănie	Măcelarilor 20
Oprisan I. P.	Croitor de cost. săliștenești	Gușteriței 34
Părau Lazar	Pantofar	Binder 6
Părau George	Brânzărie	Wagner 10
Petrașcu Ioan	Croitorie	Cisnădiei 30
Petrușiu Emil	Fabrică de mobile	Sări 37
Popa Nicolae	Pantofar	Schewis 17
Poppa Nicolae	Croitor	Poplăcii miei 11
Popidan George	Cismar	Rideli 22
Popovici Timotei	Depozit de pian și armonii	Cisnădiei 7
Prașca George	Cismar	Färber 23
Purece Eremie	Lăcătuș	Faurilor 19
Radu Ioan	Măcelar	Faurilor 6
Reou Aurelia	Modistă	Piața mare 14
Rohan Emanuil	Frizer	Schwimmschul 23
Reuniunea română de înmormântări	Întreprindere de pompe funebre	Poplăci 3
Roman Ioan	Frizer	Poplăci 4
Săcaș George	Pantofar	Turnișorului 144
Săsărman George	Pantofar	Măcelarilor 36
Șazer Ioan (Radu)	Zidar	Bisericei 12
Sinu Mihai	Croitor	Nouă 3
Stanciu Ioan	Zugrav de case	Rosmarin 6
Steflea Ilie	Magazin de blănărie și cumpărări de piei	Piața mare 18
Stoica Nicolae	Măiestru de dans dipl.	Kempel 3
Suciu Ioan	Cismar	Nouă 10
Surdu Oprea	Măcelar	Faurilor 8
Surdu Ioan	Bugner (dogar)	Turnului 1
Stoia Nicolae	Rotar	Schantz 23
Tafu Ioan	Comerciant de fructe și zaharicale	Turnului 28
Timariu Nicolae	Pantofar	Gușteriței 42
Tipografia arhidiecez.	Tipografie și Librărie	Măcelarilor 45
Teodor Andreiu	Grădinar pentru infor- mații de legume	Teresian 12
Tomuș Ioan	Ferestrar	Turnișorului 161
Ucenic George	Cismar	Lederer 3
Văcariu George	Cojocar	Faurilor 4
Vintilă Emil	Pantofar	Măcelarilor 23
Vulcan Ioan	Cismar	Lungă 7

FETE

se primesc în lucru la compactoria lui

Franz Neuzil, Sibiu,
Pământul cel mic (Kleine Erde) Nr. 5.

Lemne de vânzare.

Subscrisul am 300 de metri cubici
lemne de stejar, tinere, crepate
și adunate la un loc lângă drumul ce
merge spre linia ferată, la o distanță
de 5 kilometri de gara Homorod. Do-
ritorii de-ale cumpăra să poștească la
fața locului, unde vor vedea atât lem-
nele cât și locul pentru exploatare, apoi
ne vom înțelege asupra prețului. **Vasile**
Rusu în Longodar (Dăisoara), comi-
tatul Târnava mare (Nagyiküküllő), u. p.
Cohalm (Köhalom) 1018

Onorate domnule!

Cunoscând multele lipsuri ale pu-
blicului românesc din provincie, am
deschis în **Budapesta** un

Birou de informații

și agentură românească.

Dau orice informații în orice cauză
ce se ține de Budapesta. Esoperez re-
soluarea grabnică a diferitelor rugări
făcute către oricare ministru, Curie, ori
alt oficiu. În cauze de licențe, de că-
sătorie și alte drepturi esoperez resol-
vare în cel mai scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe
credit în rate de 5-6 ani cu prețuri
ieftine oricare sistem de motoare de
benzină, ori de oleu brut ori de gaz.
Tot felul de mașini de trăierat, tot
felul de mori cu petri fine și mo-
toare trainice, tot felul de automo-
bile, pompe și ferestre și alte re-
vizite economice. Toate acestea vor
fi garantate pe mai multă vreme și
vor fi cumpărate dela cele mai ves-
tite fabrici, — deci din mână primă,
— și nu dela agenturi jidovești. Zilnic
primesc plângeri dela țărani români,
cari cumpărând mașini dela agenți,
au fost înșelați, căci neștiind țărani
români ungurește, au iscalit con-
tracte a căror conținut nu l-au cu-
noscut. Planul meu este ca să-i scu-
tesc pe ai noștri de șarlataniile ji-
dovilor și să-i scap de procese. —
Ii sfătuiesc deci pe fieștecare Ro-
mân doritor să-și cumpere ceva să-mi
scrie ca să merg eu la dânsul ori
să vină dânsul la mine să ne înțe-
legem, — iară de agenți jidovi să
se teamă ca de foc, și să-i scoată
afară din casele sale.

Esoperez dela băncile mari din
Budapesta împrumuturi pe amortizare
de 20-50 ani cu procente mici și mij-
locesc vânzări și cumpărări de moșii și
păduri mari.

Cumpăr grâu, cucuruz, ovăs, boi,
oi și porci. Tot felul de poame și le-
gume, — cu un cuvânt tot ce are Ro-
mânul de vânzare.

Caut agenți români pentru păr-
țile locuite de români.

Pentru serviciul meu îmi plătiți
o taxă după învoială. Cu stimă 627

L. OLARIU

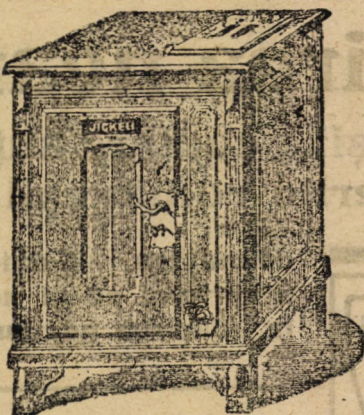
Budapest II. Margit körút 11
lângă podul Margithid.

Beutură es-
celentă și cu
gust bun care
produce
sânge. — Re-
comandă de
medici contra
boalei de
anemie, lip-
să de sânge,
nervositate,
reconvalen-
cență. Influen-
țează producerea sângelui, in-
tărind mușchi și nervii, dă apetit
fără a avea ceva urmări neplăcute
asupra stomacului sau la dinți.

Prețul unei sticle mari Cor.
3.50, una mică Cor. 2.—. Se capătă
în toate apotecile. 591

Depozitul principal la:
GUIDO FABRITIUS,
apotecar în Sibiu.

Dulapuri pentru ghiață

Cea mai teftină execuție în formă de geamantane
R 30.—

În formă de dulapuri după mărime
dela **R 46.—** până la **R 350.—**

Mașini pentru sdrobotul gheței

Mașini pentru pregătirea înghețatei

Mașini pentru pregătirea untului

Dulapuri pentru fert și oale pentru
dulapuri de fert 1040

Dulapuri pentru carne

Mașini pentru copt

Mașini majonaise

Mașini pentru tăiat salamă și alte
carnuri

Liste de prețuri se trimit la dorință

CAROL F. JICKELI
Sibiu și Alba-Iulia

Ludovic Ferencz

croitor de bărbați
SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12
recomandă p. t. publicului
cele mai noue stoffe de
primăvară și vară în mare
asortiment.

Noutățile

sosite chiar acum, **pentru haine**
de bărbați stoffe englezești,
francezești și indigene, din
cari se execută după măsură cele
mai moderne vestimente precum:
Sacko, Jaquete și haine de
salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune
merită noutățile de stoffe pentru
pardisiuri și „Raglam“, cari
se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra **reverenzilor** con-
fecționate în atelierul meu, îmi per-
mit a atrage deosebita atențiune
a On. domni preoți și teologi ab-
solenți. — **În cazuri de ur-**
gență confecționez un rând
complet de haine în timp
de 24 ore. — Uniforme pentru
voluntari, cum și tot felul de articli
de uniformă, după prescripție croi-
tura cea mai nouă. 723

Atențiune!

50,000 părechi de ghețe
4 părechi de ghețe numai cor. 8.—

Din cauză că mai multe fabrici
mari au încetat plățile, am fost încre-
dintat a cheltui o mare cantitate de
ghețe adânc sub prețul de fabricare.
Deci eu vând fiecăruia 2 părechi ghețe
cu șinoare, pentru domni și 2 părechi
pentru dame, de piele brună sau neagră,
galoșată, cu talpă bătută cu cuie, foarte
eleg. fasonul cel mai nou, mărimea con-
form numărului. Toate 4 părechile costă
numai cor. 8.—. Trimitere per rambursă

A. GELB, Exporti de ghețe

Krakau Nr. 40

Schimbul e admis sau banii retour.

Institut pentru cursuri de științele comerciale

de **Friedric Mester** proprietă-
rul celei de mai înainte peste
granițele Europei cunoscuta Aca-
demie comercială în Lipsa. Pros-
pecte gratis trimite **Dirrecțiunea.** 100

Nu uita

stimate cetitor, — la comande
sau tot felul de alte cum-
părări făcute în urma unui
inserat cetit în foaia noastră,
— a aminti și spune, că de-
spre lucrurile comandate sau
cumpărate ai cetit în inseratul
din „Foaia Poporului“.

Prin aceasta contribui și D-Ta
la răspândirea și lăfșirea foii
noastre, iar pe altă parte vei
fi servit de grabă, fără ca acea-
sta să te coste ceva mai mult.

Mare depozit de Vinuri de masă

diferite calități, pe lângă prețuri mo-
derate, se află la 973

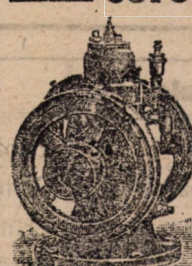
WILH. JICKELI, Sibiu
strada Urezuului Nr. 7.

Casele

din Sibiu, strada Turnului (Saggasse)
Nr. 50 și strada Wagner (Wagner
gasse) Nr. 1 dimpreună cu grădina,
precum și Hotelul Mihail din strada
Turnului Nr. 11 sunt de vânzare
din mână liberă. Amănunte la **Ioan**
Mihailu, proprietarul caselor, Sibiu
strada Wagner Nr. 1. 1042 1—

1000—5000

coroane

economie poa-
te face, cine
cumpără dela
mine **mașini**
de imblă-
tit, motoa-
re cu benzină
sau cu oleu
brut, precum
și orice fel de
alte mașini.

O garnitură
folosită de imblătit, cu putere de
5 cai, cu doba 720 mm să vinde
pe lângă condițiuni favorabile de
plată. Motoare cu benzină dela 1/2
putere de cal în sus. 952

KMOSKÓ ISTVÁN
Sibiu, Teresianum Nr. 11.

Peronospora, Oidium și alte boale, ce se ivesc în vii și la pomi, —
îngălbenind și uscând frunza etc. — au de urmăre, că fac grozav de mari
pagube în grădinile de pomi, ba de multe ori nimicesc întreaga recoltă.

Un priceput proprietar de vii și cultivător de pomi

nu se lasă ademenit prin reclamele, ce se fac în cele multe ziare, ci folo-
sește numai acel mijloc, care a fost probat și aflat de cel mai bun. —
Mijlocul contra Peronosporei, cu numele „**Cucasa**“, a fost folosit și pro-
bat în anii 1908, 1910, 1911 și 1912, de cele mai renumite pepinierii,
școale economice de stat și stațiuni speciale în Austro-Ungaria, Germa-
nia, Franța, Svițera etc., precum și de mulți proprietari de vii și grădini
cu pomi. Mii de atestate de recunoștință. De aceea

stropiți cu „Cucasa“.

1031

Simplu, ieftin pentru folosit, descompunere clară, nici o astupare a țerii,
cea mai mare durabilitate, se lipește perfect, efect mare, stropire potri-
vită preste tot locul. Patentat în 14 state. Dr. L. C. Marquart, chem.
Fabrik în Viena X. Beuel & Klein în Bordeaux. Premiat la 21 expoziții.
Medalii de aur și de argint.

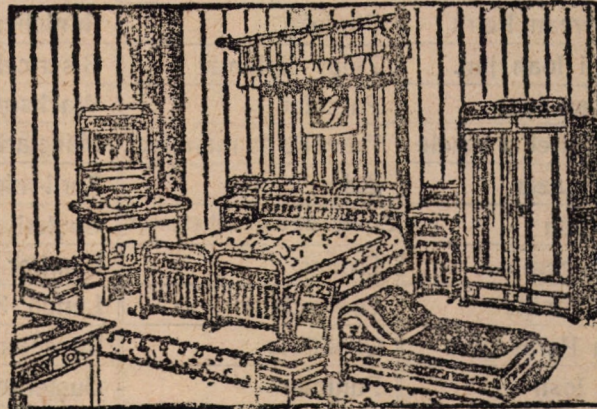
Reprezentanță și depozit pentru Transilvania:

Carl F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia.

□ Prospecte și informații se dau gratis. □

O mașină pentru soda

puțin folosită, aranjată complet, e de vânzare avantajos la doamna
Morariu în Veștem.

Telefon Nr. 47 cu legătură la
întreg comitatul.

Telefon Nr. 47 cu legătură la
întreg comitatul.

Mobile moderne

în toate stilurile, cea mai solidă execuție pe lângă garanția
recomandă 334

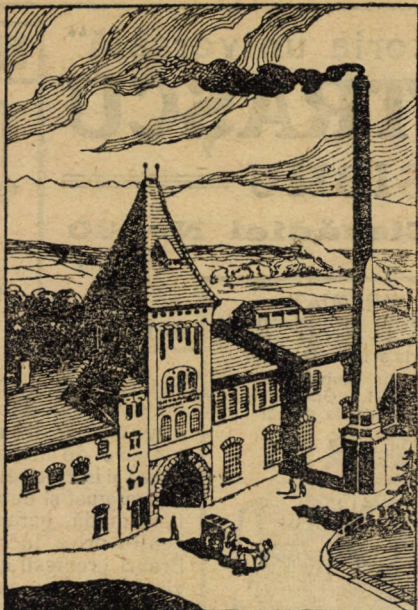
EMIL PETRUȚIU

— fabrică de mobile —

SIBIU, Str. Sării (Salzgasse) 37

Expoziție de mobilă zilnic
deschisă, fără silă de cum-
părare.

Primesc și execut toate lu-
crările de lipsă la biserici
nouă și vechi.

Subscrisa berărie a „**Fraților Hager**“ cu toată stima aduce la cunoștința P. T. publicului, că fabricatul său propriu de **bere deschisă și întunecată** sub numele de:

„HAGERBRÄU“

afară de **restaurantul Stadtpark** a domnului **Michail Hager** și de **restaurantul berăriei** aflător în Dreieichenstrasse Nr. 5, încă în multe altele **restaurante** din Sibiu (Nagyszeben) se poate căpăta spre consumație.

Cu profundă stimă

Berăria: Frații Hager, Sibiu.

1009 3—5

Comande pentru provincie se primesc cu mulțumită în

**Berăria
Dreieichenstrasse
Nr. 5.**

Telephone Nr. 243.

Subscrierul cu toată stima aduce la cunoștința P. T. publicului, că din **1 Mai** începând în restaurantul său „**Stadtpark**“ pe lângă berea „**Pilsner-Urquell**“ încă și „**Hagerbräu**“ deschisă și întunecată din berăria fraților Hager este pusă în circulație.

Cu profundă stimă

Michail Hager, restaurateur.

Căștigul cel mai mare eventual un milion marce

Anunt de noroc

Căștigurile sunt garantate de stat

Prima tragere în 19 Iunie n. Invitare de participare la **Șanșele de câștig**

ale loteriei mari garantate de statul Hamburg în care trebuie să se câștige sigur

13 milioane 731 000 marce.

În urma hotărârii guvernului, loteria aceasta s'a îmbunătățit foarte mult prin mărirea capitalului, astfel că aproape toate câștigurile s'au urcat cam cu 40 procente față de mai înainte, prin ceea ce această loterie are cele mai bune șanse de câștig.

Căștigul cel mai mare în cazul cel mai norocos până acum a fost

600.000 de marce

iar pentru viitor s'a urcat la **un milion de marce.**

Celelalte câștiguri mai mari pot fi eventual de:

900.000 marce	305.000 marce
890.000 „	303.000 „
880.000 „	302.000 „
870.000 „	301.000 „
860.000 „	300.000 „
850.000 „	200.000 „
840.000 „	100.000 „
830.000 „	90.000 „
820.000 „	80.000 „
810.000 „	70.000 „

precum și multe câștiguri de câte 60.000, 50.000, 40.000, 30.000, 20.000, 10.000 marce etc.

În total loteria conține 100.000 de lozuri, din care 56.038 de numeri — adică mai mult ca jumătate — în decursul celor 7 trageri trebuie să fie trase.

Prețurile oficiale a lozurilor de clasa primă sunt:

Loz întreg 10 M. (12 K)	Loz de jum. 5 M. (6—K)	Sfert de loz 2:50 M. (3—K)
-------------------------	------------------------	----------------------------

Planul oficial de lozuri provăzut cu emblema statului în care sunt espuse prețurile lozurilor din clasele diferite precum și o consemnare a câștigurilor, îl trimite la dorință gratis și franco.

Fiecare participant primește lista oficială a tragerilor imediat după trageri.

Căștigurile se plătesc prompt sub controla statului. Comande rog acum sau cel târziu până la

19 Iunie n.

Samuel Heckscher sen., bancher Hamburg (Nr. 895).

Tăiați aici

Comandă la **DI Samuel Heckscher sen., bancher, Hamburg (Nr. 985)**

Trimite-mi

Loz întreg	la 10 marce (12—K)
„ de jumătate	5 „ (6— „)
„ un sfert	2:50 „ (3— „)

Adresa:

Prețul aici alăturat cu mandat — Trimiteți cu rambursă (ce nu doriți, să nu plătiți)

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă s'a răspândesc pretutindenea, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop se oferă indeosebi inserarea în „**FOAIA POPORULUI**“. Informații să dau și comande să primesc la administrația „**FOII POPORULUI**“.

+ Ori ce femeie

care nu posedă menstruația regulată și din cauza aceasta suferă, să se adreseze direct la descoperitorul medicamentului, pentru că numai el primește garanția despre efectul sigur. Păziți-vă de imitațiuni nevalabile care s'au descoperit în timpul din urmă. Trimiterea să efectueze discret și scutit de vama. Trimitându-se banii înainte e cu 50 fileri mai ieftin. Corespondență în limba germană și maghiară. Nenumărate epistole de mulțumită. Prețul: K 6— la cele mai tari de natură K 8. Adresa: **Dr. Hugo Grothe, Berlin S. W. Nr. 68/B**

„GLORIA“

Cea mai perfectă

Pumpă cu lanțuri.

Cereți lista de prețuri!

Se caută reprezentanți solizi!

Cias cu lanț!

Un cias pentru numai K. 1-95

Cumpărând o cantitate mare de ciasuri, mai jos subscria casă de export trimite: un cias aurit anker, ce merge 36 de ore fără a fi tras, cu un lanț frumos, pentru prețul de numai K 1-95, dând și 3 ani garanție în scris. Trimiterea se face cu rambursă prin **Casa de expert F. Windisch Krakau Nr. 11.**

NB. Dacă nu convine se trimite banii înapoi

Banca generală de asigurare mutuală

„Transsylvania“

asociație cu garanție limitată în Sibiu (Nagyszeben)

recomandă încheierea de

767

asigurări pe viață în cele mai culante condiții de polițe (pentru învățători confesionali și preoți români avantajii deosebite).

Ca speciale combinații deosebit de favorabile sunt de notat:

Asigurări mixte cu rebonificare garantată de interese de 3% =

Asigurări simple și mixte cu participare de 40% la câștig.

Asigurări mixte cu solvirea necondiționat de două ori a capit.

Asigurări de foc deasemeni cu premii foarte ieftine!

Dela fondarea „Transsylvaniei“, sau plătit prin acest institut:

Capitale asigurate pe viață	K	5.458.689-43
Pagube de incendiu	„	5.456.645-67
În total a fost la Transsyl- (asig. pe viață „		11.740.710—
vania la 31 Dec. 1912 (asig. de foc „		133.667.241—
Capital de fondare și rezerve	„	2.603.400—

Informațiuni și prospecte să dau în orice moment gratuit la Direcțiune și la toate agenturile.

Persoane pricepute la afaceri de asigurare (achizitori), cari au legături bune la orașe și în provincie, să primească la serviciu totdeauna în cele mai favorabile condițiuni.

500.000 de pași

poate umbla cu așa o păreche de papuci sau cizme, cari sunt cumpărate din atelierul meu sau sunt provăzute cu numele **GEORGE LIMPEDE**

Gratis reparez orice încălțăminte socotind dela cumpărare 3 luni, dacă în acest timp e de lipsă ceva reparare.

GEORGE LIMPEDE

SIBIU

Piața Brânzei Nr. 9

== Berea albă și neagră din ==

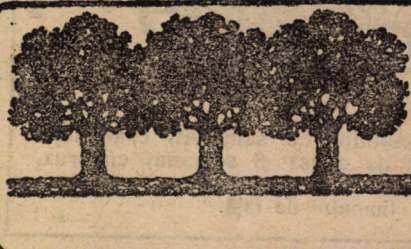
Bereria dela Trei-Stejari

în SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere e căutată și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc, atât la orașe cât și la sate

724

Că berea noastră e foarte căutată se poate vedea și de acolo, că cumpărătorii se înmulțesc mereu

Vinuri escelente

litra cu 72 bani și 84 bani la cumpărare de cel puțin 50 litre livrează

JOSEF SCHULZ, mare prăvălie

Sibiu, Berggasse Nr. 2

(colțul stradei Șaguna sau strada Morii).

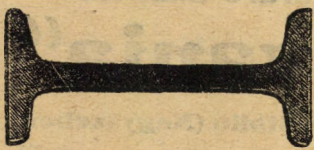
Mare succes

au inserate în „Foaia Poporului” unde sunt cetite de mii de persoane de pretutindena din toate țările și din toate cercurile sociale, atât inteligentă cât și popor.

De aceea „Foaia Poporului” este cel mai potrivit organ pentru publicarea a tot felul de inserate: pentru ocuparea sau căutarea unui post, apoi pentru vânzări, arandări, cumpărări, deschideri de prăvălii și alte instituții, cum și anunțarea a tot felul de mărfuri și articli ce trebuiesc persoanelor singuraticesau în familie. — Informații asupra prețului inseratelor se dau cu plăcere la

Administrația
„FOAIA POPORULUI”

Pentru zidiri

Traverse

și tot felul de

materiale pentru zidiri

Noutate:

1039

„Biber” ca tencuială iselată ce se folosește la pereți umezi.

Carol F. Jickeli

Sibiu și Alba-Iulia.

Cel mai iubit mijloc pentru frumusețea la toate damele este

Crema Margit

alui FÖLDES

Această pomadă pentru obraz o folosesc multe milioane de dame din lumea întreagă, din cauză că ea se pregătește pe baza celor mai nouă inovațiuni și fiindcă după părerea la mulți renumiți chemici. Crema Margit este mijlocul cel mai bun pentru înfrumusețarea feței.

În decurs de câteva zile dispare zgrăbunitele, pistruiele, petele de ficat și tot felul de alte necurătenții de pe obraz.

Crema Margit alui Földes înfrumusețează nu numai fața, ci o scutește și de influența timpului urit, de soare și de vânt.

Păziți-vă de imitațiuni și falsificări!

Se capătă în toată lumea. Un borcanel costă 1 și 2 coroane. Săpunul Margit 70 bani. Pudra Margit Coroane 1.20.

Trimiterea pe poștă prin producătorul:

COLOMAN DE FÖLDES

apotecar în Arad

Se capătă în SIBIU la: Carl Frisch, farmacie. Guido Fabritius, farmacie. Gustav Meltzer, fabrică de săpunuri. Parfumerie Meltzer. I. C. Molnar, farmacie. Carl Morscher, drogerie. Carl Müller, drogerie. Carl Pischl, drogerie. În AGNITA: Wilhelm Fröhlich. În SIGISOARA: A. W. Liagner. În MEDIAȘ: József Obert, farmacie. 1021

Ne mai pomenit!

600 bucăți împreună cu un orologiu de buzunar

numai cu R. 5-50.

Un orologiu de buzunar din argint-Glacia, Anker-Remontoir cu minutar, împreună cu un lant aurit, cu garanția de trei ani, un ac excelent de cravată cu similit.

lit. brillant, un inel aurit cu piatră imit. pentru domni și dame, 1 garnitură minunată de bumbi de manjete, de gulere și de piept, gar. 3% aur double 6 bucăți batiste, de înveritabile, revizite de scris eleg. de nickel pentru buzunar, 1 oglindă de toaletă excelentă în etui, 72 buc. penite engleze de cancelarie, un album cu cele mai frumoase chipuri din lume, și încă 400 diverse obiecte, nelcunjunate de lipsă în casă. Toate la oală cu orologiu cu tot care singur are valoare după cost numai Cor. 5-50. Expediție per rambursă prin casa de export

H. SPINGARN, Cracovia, Nr. 136.

Nenumărate scrisori de mulțumită și comande nouă primite. Pentru cece nu convine trimite banii numai decât retour. 1030

La „Croitoria universală”

I. PETRAȘCU

SIBIU

Strada Cisnădiei Nr. 30

TELEFON
Nr. 172

TELEFON
Nr. 172

PREMIAT:

Expoziția internațională de modă — Paris 1911 — Grand Prix și medalie de aur

Expoziția universală din Roma 1911 — Grand Premio și medalie de aur

Aduc la cunoștință on. public, că în atelierul meu de primul rang, primesc și execut tot felul de haine, atât civile cât și militare, precum reverenți pentru preoți. — Pe mușterii din provincie, cari voesc a-și comanda haine, când sosesc la Sibiu, îi rog să mă cerceteze îndată dimineața, ca apoi încă în decursul zilei să poată și proba hainele în caz de lipsă.

Pentru sezonul de primăvară și vară tocmai acum mi-a sosit o mare alegere de stoffe engleze și indigene. Croială cu gust și după ultima modă, garantând pentru orice lucru. — Brăuri pretești negre, vinete și roșu se pot comanda și cu poșta.

Serviciu solid și grabnic. — Prețuri modeste. — Sprijiniți industria română!

Cea mai mare alegere

în noutăți de vară

Voil de Laine, Grenadine, Eponche de cânepă, robe brodate precum și tot felul de articli, ce se folosesc la pregătirea hainelor pentru dame, recomandă cu cele mai solide prețuri

Prăvălia de modă

Rudolf Trentina

Sibiu

Strada Cisnădiei Nr. 25

Umbrele pentru soare și ploaie

Articli pentru băi

Articli de modă pentru domni

Nu-i reclamă — ci e fapt

că fiecare în interesul său propriu numai în

Warenhaus Grünberger

să facă cumpărări de

Haine pentru domni, dame

— băieți, fete și copii —

bluse, rochii, jupoane, negli-

gés și costume pentru dame

734

Mare alegere!
Prețuri fără
concrență!

Cel mai mare
depozit
de blănării!

Strada Cisnădiei, Palatul comandel de corp.

Ingrădituri

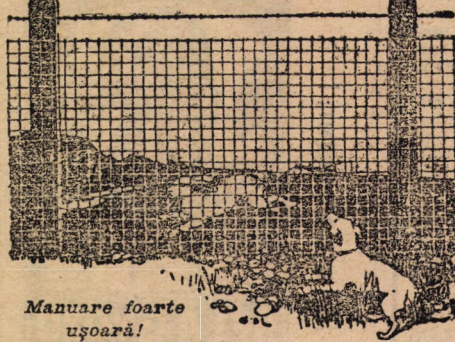
nimitor de ieftine!

Invențiune
senzațională!

Nenumărate scrisori de recunoștință dovedesc superioritatea neîntrecută a

109

Foarte corăspunzător!

Manuare foarte
ușoară!

„HUNGARIA”

Să fabrică numai din sarmă suflată cu zinc. Prețul per metru cvadrat 32 f și mai sus. Să poate procura la singurul fabricant:

Alexandru Haidekker
fabrică de sarmă, de ingradituri
din impletituri și de gratii
Budapesta VIII, Ullői út 48/84

Serviciu ieftin, repede și
conștientios. — Prețuri
ilustrat, gratis și franco.

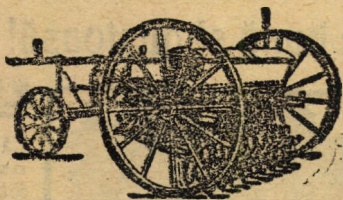
Frații Gömöri

Magazin dela fabrică
pentru mașini economice

Budapesta,

IX, Boráros
tér Nr. 2.

Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătorie de fier K. & R. Jezek în Blansko.

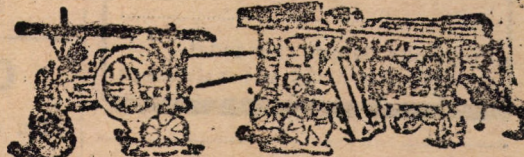

Recomandăm mașinile de sămănat, construcție tare, cu aparat de săpat și sămănat cicuruz, sistemul cel mai nou, care corespunde întru toate timpului de față.

Mașinile de îmblătit cu motor, instalările de mori și mașinile de sămănat, pe cari le-au liferat firma FRĂȚII GÖMÖRI sunt bine primite în toată țara, de aceea ne recomandăm onorațiilor economi.

ooo

Mai departe recomandăm următoarele mașini speciale: tăvăluguri pentru zdrobirea pietrișului cu suluri de peatră și cilindru cernător, spre a se folosi la petriș mărunt și mai mare; cum și a se mănă cu apă, abur sau motor. Mașini pentru fabricarea de cărămidă. Instalări complete pentru

Garnituri de îmblătit cu motor! distinse cu numeroase premii prime, liferăm pe lângă deplină garanție și condiții avantajoase de plată. Pentru instruirea la purtarea mașinilor de îmblătit trimitem gratis un monteur la fața locului.

figlării, mașini pentru producerea cimentului și spargerea pietrii. Cumpărători serioși, cari se interesează de mașinile noastre, îi cercetăm noi acasă personal pe spesele noastre, prin ceea ce cumpărătorii cruță proviziunea agentului, ajung deci mai ieftin în posesiunea mașinei și sunt siguri de cel mai bun serviciu.

LIPIK

în Slavonia
Baie de cură
de rangul prim

Vindecă sigur: reumatism, ischia, organele de mistuire, diabetes, boalele de constituție, boalele de copii, durerile de stomac și exudate
Isvoare calde, ce conțin iod alcalic muriat
Radioactiv 64° C
Cură de vară și de iarnă.
1017 Prospecte se trimit la dorință gratis.

Atențiune!

50,000 părechi de ghețe.
4 părechi de ghețe numai cor. 9°—

Din cauză că mai multe fabrici mari au încetat plățile, am fost îndreptat a cheltui o mare cantitate de ghețe adânc sub prețul de fabricare. Deci eu vând fiecare 2 părechi ghețe cu șinoare, pentru domni și 2 părechi pentru dame, de piele brună sau neagră, galoșată, cu talpă bătută cu cuie, foarte eleg. fasonul cel mai nou, mărimea conform numărului. Toate 4 părechile costă numai K 9— Trimiterea per rambursă.

S. URBACH, export de ghețe
Krakau, Austria Nr. 1013.

Schimbul e admis sau banii retou.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătaoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupesti sunt atruși și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri bine-voitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, — trebuie să fie cineva căruia oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere năcașurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste năcașuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic-specialist, conștiencios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există atunci apoi va încheia existența boalelor secrete.

De o chemare atât de mareă și pentru acest scop e instituitul renumit în toată țara al Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta IV, Muzeum-körút 13), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale unde sângele și sucurile trupesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se elaborează de materiile de boală, chinurile sufletului i-se liniștesc.

Fiind conturbarea ocupațiilor zilnice, dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metodelor său propriu de vindecare chiar și cazurile cele mai negleșite, ranele sifilitice boalele de țevă, besică, nervi și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotență), vătămurile, boalele de sânge de piele și toate boalele organelor sexuale femești. Pentru femei o sală de așteptare separată și ieșire separată. În ceace privește cura, depărtarea nu este piedecă, căci dacă cineva, din orice cauză n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se alătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fiecare. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Dumineca până la 12 ore a. m.) 790

Tratament și cu Salvarsamul Ehrlich 606.

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapesta IV., Muzeum-körút Nr. 13.

CFI

Insignul pentru
coase

Carol F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia

Coase: Lungimea 70 75 80 85 90 cm.
1 bucată C. 1'60 1'60 1'60 2'— 2'—

Pentru fiecare bucată garantez. Adece schimb orice coasă provăzută cu semnul **CFI** care nu ar corespunde, chiar și atunci când ea a fost bătută și întrebuințată. Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. În decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute. La cumpărare de 10 bucăți să dă o bucată pe deasupra!

Fig. 1

2

3

4

5

6

7

Nicovale pentru coase

Forma Fig. 1 2 3
1 bucată C. —80 —80 —80

Țiitoare de coase

Fig. 4 simple dublu
1 bucată C. —16 —40

Ciocane pentru coase

Fig. 5 250 300. 6 300. 7 300 grame
1 b. C. —70 —80 —85 —85

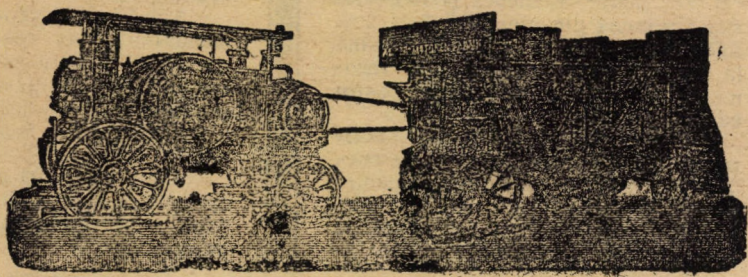
Nicovalele și ciocanele pentru coase să vând fiecare bucată sub garanță. Fiecare bucată, care s'ar dovedi de prea tare sau prea moale să schimbă.

Țiitoare pentru cuți de coase, emailate
1 buc. C. —42 Țin-
cuite 1 buc. C. —40

Cuți de coase dela 10 fileri în sus în asortiment bogat. Cuți de Bergamo albastre-negre insignul **CFI** 1 buc. C. —80. Coade de coase, pentru coase din cereale 1 buc. C. —90. Greble de fer pentru coase de cereale de șirofat pe coade simple de coase de lemn, 1 buc. C. 1'30. 1024

Aceste coase cu insignul **CFI** și unelte de bătut coasa garantate să mai afle la următoarele firme: Agărbiciu: Johann Schuller. Agnita: Brüder Gunne-Filliale, Johann K. Schuller, Friedrich Essigmann. Alba-Iulia: Carol F. Jickeli. Alțina: Johann Jasch. Apoldul-mare: And. Glatz, W. Roth, And. Eder. Avrigh: Gustav A. Reschner. Victor Graef, Ioan Schitea. Bolcaci: Martin Wilesch. Bradu: Fritz Kisch. Cața: Regine Buchholzer. Cârța: Moritz Lesmann. Cincul-mare: Daniel G. Andree. Cincul-mic: Johann Kauffmann. Cislădie: Michael Mathias. Consumverein, Johann Mesch. Cristian: J. G. Connert. Dobârca: Thomas Bachmann, Simon Zeck. Făgăraș: Karl König. Frău: Josef Schuster. Gurariului: Ioan Tristiu, Jacob Tristiu. Gârbova: Ioan Dragomir, Thomas Mint, Johann Thiess. Hașag: Daniel Ungar. Hususău: Michael Simonis, Friedrich Grail. Jidveiu: Johann Orendi, Samuel Wachsmann. Kălnic: Nicolae Apolzan, Paul Batzoni. Kirchberg: Friedrich Essigmann. Loamnas: Moritz Klein. Mercurea: Karl Kabdebo, Hermann Loew. Nocrich: Alfred Römer, Georg Buchholtzer. Noul-romănesc: Arnold Lesmann. Ocna-Sibiului: Avram Savu, Stoia Ioan Precup. O-Kărtisoara: Ioan Scorobetiu. Orlat: Simion Loloi, George Baci. Poiana: Ioan Bozdog. Richisdorf: Andreas Nemenz. Reșinar: Dobra Albu, Irimie Dancăș, Coman N. Droc, Bucur Tincu, Ruși Ioan Popovici. Săsaș: Anna Stenulec. Săliște: Dumitru Roșca Capitanu, Ioan D. Băsan. Sebeșul-săseș: Johann T. Grass. Șeica-mare: Julius Everth, S. G. Theil, Wilhelm Rosenstein. Șeica-mică: Johann Brantsch. Șelimbăr: Irimie Milea. Șorostin: Elekes Lajos, Nicolae Itu. Șona: Josef Graef jun. Șomărtin: Franz Seibal, Samuel Schmidt. Streza-Cărtisoara: Ioan Stopu. Sadu: Ilie Șandru, Constantin Barbu. Slinnic: Johann Halmen, Thomas Zimmermann. Tilișca: Vasile Juga. Vurpăr: Bernhard Deutsch.

La împlătitul din anul trecut s'a dovedit din nou, că numai acel econom a putut fi deplin mulțumit, care posedă una dintre renumitele

Locomobile ale lui Adam

respective

Mașini de împlătit cu benzină

patentate cari sunt cel mai bun fabricat.

Motoarele lui Adam pentru benzină, ulei brut și gaz au lipsă de cea mai puțină cantitate din stofa susnumită pentru ars. Mulți industriași și economi dovedesc aceasta prin scrisorile lor de mulțumită. Și fiindcă cererile după aceste motoare și mașini de împlătit sunt tot mai mari, zace în interesul D-Voastră propriu, dacă cereți gratis încă acum o listă de prețuri a acestei fabrici. Primesc garanție deplină pentru împlătit curat și cea mai mare prestare de lucru. — Condiții de plată în rate foarte favorabile.

Depozit de motoare permanente la

IOAN SCHIEB, Birou tehnic

SIBIU — NAGYSZEBEN

Strada Măcelariilor Nr. 8, vis-à-vis Hotel Bonfert.

Prin aceasta fac cunoscut onoratului public, că în Sibiu, strada Gușterilor Nr. 56 și în colțul stradelor Lămpașului (Laterngasse) Nr. 1 am deschis un

atelier mehanic

aranjat modern și cu putere electrică. Pe baza cunoștințelor mele, ce mi le-am câștigat aici și în străinătate în decurs de mai mulți ani, mă aflu în poziția de a putea executa orice lucru, ce se ține de acest fach, în mod precis și ieftin, mulțumind chiar și cele mai mari pretensiuni. În atelierul meu, care e aranjat cu cele mai nouă mașini după sistemul cel mai modern, se primesc: executarea și repararea de instrumente fizicale, pentru medici și ingineri. Reparaturi și montări de motoare pentru automobile de benzină, gaz și petrol, precum și alte mașini de acestea. Executarea de diferite instrumente fine, lipirea cu autogen, poleirea metalelor cu aramă, argint etc. etc. Primesc și executarea de invențiuni nouă, ce se țin de acest fach. 932

Rugându-mă pentru binevoitorul sprijin al onoratului public, semnez cu toată stima

ALBERT LIEBLICH.

MOTOARE de BENZINĂ

pentru întreprinderi industriale și economice e bine a cumpăra dela o fabrică de motoare sau prin un om de fach, care apoi stă totdeauna la îndemână, când s'ar întâmpla ceva piedecă la motor, de aceea nu e potrivit a cumpăra dela agenți, cărora lucrul de căpetenie le este venitul, ce-l au ei în urma vânzării, iar celelalte urmări nu-i privește. — Cine dorește a cumpăra vr'un motor să se adreseze cu încredere la fabrica de motoare FERD. SALLER

SIBIU — NAGYSZEBEN, Strada Franciscanilor Nr. 6 unde prețurile sunt cu 30% mai ieftine ca ori unde. — Se primesc și execută tot felul de reparațiuni și schimbări în construcție

— Multe scrisori de recunoștință —

939

Telefon Nr. 133

Capital social Coroane 1,200.000.

Postsparcassa ung. 29.349

Banca generală de asigurare

□□□ societate pe acții în Sibiu — Nagyszeben □□□

este prima bancă de asigurare românească, înființată de instituțiile financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezid. direcțiunii: **PARTENIU COSMA**
directorul executiv al „Albinei”
și prezidentul „Solidarității”

BANCA GENERALA DE ASIGURARE

face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijloacește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grîndinei. Toate aceste asigurări BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE le face în condițiile cele mai favorabile. Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaiți de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni sî dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricînd în serviciul societății

Banca generală de asigurare dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sînt făcute la ea sau la altă societate de asigurare. Cei interesați sî se adreseze cu încredere la:

Banca generală de asigurare Sibiu — Nagyszeben
Edificiul „ALBINA”.

Ocazie foarte potrivită

la prăvălia de încălțăminte

668

Vasilie Ban, „La cisma mare roșie”
Sibiu, strada Ounei Nr. 7

pe lângă prețuri ieftine.

Tot felul de ghețe, în orice anotimp, cu prețuri de reclamă.

Prețuri:

Ghețe în Chevreaux, Box sau Kalv:

Pentru copii, mărimea . . . 20—25 = K 3—4
„ „ „ . . . 26—28 = „ 4—5
„ „ „ . . . 29—34 = „ 5—7
„ „ „ . . . 35—39 = „ 7—9

Principiul meu
este: —
Căstig puțin,
vânzare mare!

Păpuși de jumătate pentru dame Chevreaux și Box sau Kalv . . . 4—14

Ghețe înalte pentru dame Chevreaux și Box sau Kalv . . . 8—14

Ghețe de lucru pentru domni, tari, esecție în Kalv sau piele de vichs . . . 7—

Ghețe în Chevreaux sau Box:

Ghețe pentru domni cu gumi sau băieri K 9-50

„ „ „ „ bumbi sau Ideal „ 10—

„ „ „ „ Kobrak . . . 14—

„ „ „ „ Osiaria . . . 12—

„ „ „ „ formă americană „ 13—

„ „ „ „ formă americană, „ 13—

„ cu bumbi și băieri „ 16—

Ghețe pentru domni, piele Antilope în toate colorile . . . 20—

Mare alegere în:

cisme
Camăși

pentru copii
și domni. —
cu 4, 5, 6, 7,
8 și 9 cor.

În dumineci și sărbători e deschis până la 10 ore a. m.

Mare atențiune!!

SAM. WAGNER Prima turnătorie de fier Sibiliană

Fabrică de mașini agricole

Atelier de mori și prăvălie de fier

Recomandă cu cea mai mare căldură bogatul său asortiment de tot felul de motoare dela prima fabrică, dela cel mai mic și până la cel mai mare; asemenea și mașini de treierat din renumita fabrică Hofherr dela cea mai mică și până la cea mai mare; numai puțin recomandă și tot felul de articole pentru edificări precum:

Cement de Portland și Roman din Beocin, Traverse, Trește, Carton cărămit pentru învâlit, Pânză de sîrmă pentru îngrădit, precum și ori ce fel de ferărie aparținătoare la edificări.

Toate pe lângă cea mai strictă garanție cu prețuri foarte moderate și condițiuni de plată avantajoase.

Nu vă grăbiți a comanda din alt loc, — până nu veți vizita în prima linie aceasta mare și bine asortată fabrică.

Efectuarea se face prompt și conștientios.

Feriți-vă stimați agricultori a nu cum-păra imitații și vă feriți de escroci.

581

ANDREAS PAKSA

turnătorie □□□□
de metal și artă
SIBIU

Str. Margarethen 13

Liferare promptă și lucru solid! — Prețuri ieftine!

se recomandă pentru executarea a tot felul de greutăți (măsuri), pompe pentru bere, pipe pentru buți de vin, mașini pentru stropirea viilor, clopotele pentru vite, pisăluguri din aramă, părți întregitoare la orice fel de mașini, precum și tot felul de lucrări, ce se țin de aceasta branșă.

La comanda dela orice firme, despre care ai aflat din Foaie, **să amintești** totdeauna, că ai citit inseratul respectiv în **„Foaia Poporului”** ca astfel să fii servit bine, grabnic și ieftin